

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyiltéri külszemélyek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, március 15.

Teljes sikert vállalkozás Erzevany mellett.

Budapest, március 14. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Támadó csoportjainknak tegnap jelentett vállalkozásai Erzevany területén teljes sikerrel jártak. Az ellenség hadiépítményeinek aiaapos elpusztítása után két orosz tisztet, 256 főnyi légénységet és több géppuskát és aknavetőt szállítottunk be. Repülőink több ellenséges harci repülőgépek támadásait visszavervén, bombázták a radziwilowi pályaudvart.

Olasz harctér:

A harci tevékenység tegnap általában csekély volt. Görz területén repülőink ellenséges táborokra Lucinicó mellett bombákat hajítottak.

Délkeleti hadszíntér:

A keletalbániai tavak területén tovább folyik a harc. A franciák állásainkat Ochrida és Prespa tó között reménytelenül támadták. — Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Csapataink rohamoznak orosz állások ellen.

Berlin, március 14. (Hivatalos.) A nagytámadás jelenti:

Nyugati harctér:

Armentierestől északra az angol osztagokat tüzelésünkkel elűztük. Az Anere területen az angolok délután tüzérserégi előkészítés nélkül Achit le Petit és Oporillen között Brudpung két oldalán pedig erős tüzelőkészítés után támadtak. Nagy veszteségük mellett visszavertük őket. 50 foglyot hagytak a kezünkön. Champagneban, Riponttól délre, váltakozó sikerrel folytatók a harcok. A Maas keleti partján St.-Mihielnél meghiusultak a francia előretörések. Folyó őrseink egyiket visszanyomták.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A keleti tenger és a Dnyeszter között több helyen élénk előtéri harcok folytak. A Narajowka mentén rohamcsapataink megrohanták az oroszok állásainak egyes részeit, szétrombolták kiterjedt aknaműveket és foglyul ejtett 2 tiszttel és 256 főnyi légénységgel, valamint több zsákmányolt gépfegyverrel és aknavetővel tértek vissza.

Radziwilow vasuti állomásra, Erodytól északkeletre bőségesen dobtunk bombákat.

József főherceg vezérezredes arcvonalaról és Mackensen vezértábornagy hadesoparijáról nem jelentettek különös eseményt.

Macedóniai harctér:

Az Ochrida és Prespató között a francia előretörés eredménytelen maradt. Monasztirtól északnyugatra és északra erős ellenséges támadások szintén kudarcot vallottak. Az ellenség mindkét helyen súlyos veszteséget szenvedett. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Március 15.

Ez a langyos ünnep volna-e március 15! Ez a néhány kitűzött zászló jelképezné-e a lelkesedésnek azt a lobogását, amely egykor a mélységből feltörő nép lelkét áttűzesítette? Miért tagadjuk el gazdagságunkat? Hiszen, ha nem is a miénk kalifornia aranya, Transvál gyémántja, olaszthon kék ege, de a miénk ezer esztendő tanulságainak mérhetetlen kincs. E kincs-garadában ott fénylik a magyarság becsületének aranya, vitézségének gyémántos záloga s mindezek felett biztatón terül el jövődónknak kéklő boltozata.

De e gazdagság birtokában se lehetünk annyira tékozlók, hogy könnyedén lemondjunk egyetlen igazi örömnepünkről. Mert gyászünnepe van a magyarnak elég, örömnepje csak egy: március 15. Hiszen mi mindig csak véreztünk, néha magunkért is, legtöbbször azonban — másokért! S minden dicsőségünket könnyel, vérrel és gyásszal kellett megfizetnünk.

Egyetlen könnytelen, vértelen ünnepnapként a március 15. maradt meg nekünk. Egy álmaiból felébredt, bilincseiből szabadult nemzet örök emlékeként. S évtizedeken keresztül őriztük is ezt a napot, mint a magyarság nagy családjának drága klenódiáját. S az első nemzedék mindig rajongó lelkesedéssel zengte el e napon a fel-támadásnak tavaszi himnuszát.

De mostanában — a második nemzedéknél — mintha halkabb volna az öröm hangja, s nem oly őszinte az emlékezés. A márciusi nap elé felhőt vont talán a reánk szakadt sok-sok bánat? Vagy háttérbe szorult volna e nap emléke a világháború friss fájdalmai előtt? A mi március 15-ünk

századok vajadásából született és eredményeiben századokra szól. Nem szabad megengedni önmagunknak, hogy a közönyösség elsikkassza ezt a napot, amelynek igazságait apáink meg is tudták halni. Ne langymeleg ünnepe jeljeze ezt a napot, hanem az egész nemzet testét áthevítő láng lobogása, mely még a világháború sötét felhőin is átragyogjon. Mert ezen a napon született, s ebben a napban él tovább a mi gyönyörű magyar jövődónk!

LEGUJABB.

Ejtel 2 óraker érkezett telefonjelentés.

Földig elpusztult város.

Köln. A Kölnische Zeitung jelenti Newyorkból: Canadában a cimplandi löszergyár fölrobbant. A kár 80 millió. A halottak számát titkolják. — New-Yerseyben a Haskel löszergyár fölrobbant. A robbanás 100 mértföldnyire hallható volt. A gyár és New-Yersey városa teljesen elpusztult és a földdel lett egyenlő.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Nyugaton esőzés mellett a nap nyugodtan telt el. Keleten Brzezanynál ágyuharc volt. A Prespa tónál ismételt elkeseredett ellenséges támadásokat visszavertünk.

Hága. Hivatalosan jelentik: Schrödert, a Telegraf főszerkesztőjét, aki lapjában azt írta a központi hatalmakról, hogy Európa lelkiismeretlen csirkefogói, három hónapi szabadságvesztésre ítélték.

Szófia. Hivatalosan jelentik: Macedonfront: Az Achrida és a Prespa tó között ismételt támadásokat véresen visszavertünk. A franciák ismételt támadásait Monasztirtól nyugatra és északra állásaink ellen, rendetlen visszavonulásuk, súlyos veszteségeik mellett meghiusítottuk. A Vardartól keletre angol századot visszavertünk. Gevgelinél francia század előretörését visszautasítottuk. Románfront: Galac több katonai berendezését bombáztuk.

London. A Morningpost jelenti, hogy Wilson elnök a lap washingtoni levelezőjét felhatalmazta annak közlésére, hogy úgy ó, mint a kormány minden reményt letett arról, hogy a békét fenn lehet tartani.

Arad közgyűlése védi a polgárságot.

— Felirat a kormányhoz. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Fontos és érdekes ügyben hozott ma határozatot Arad város törvényhatósági bizottsága. Mint ismeretes, az aradi kereskedelmi és iparkamara átíratilag arra kérte a közgyűlést: tiltakozzék a kormány előtt ama mozgalom ellen, amely a buza árának felemelésére irányul. Az ügyet Lócs Rezső helyet-es-polgármester adta elő a mai közgyűlésen, részletesen és behatóan ismertette a kamara átíratát. A tanács, támaszkodva a gazdasági bizottság ama javaslatára, hogy a kormány emelje fel a buza árát, olyan javaslattal vitte a kérdést közgyűlés elé, hogy a város írjon fel és kérje a termés eredményéhez mérten a buza árának mérsékelt felemelését, de a liszt ára maradjon meg, a kormány azonban maximálja az összes iparickek és nyersanyagok árát oly módon, hogy azok lényegesen olcsóbbak legyenek, mint most.

Varjassy Lajos dr., kamarai főtitkár szövege a tárgyhöz és rövid, de rendkívül tartalmas felszólalásával, amellyel megvédte a sanyargatott városi polgárság érdekeit, teljes sikert aratott, úgy, hogy a jelenlévők tapsal adtak kifejezést őszinte elismerésüknek és érveinek hatása alatt a tanács javaslatát megváltoztatták.

Varjassy dr. annak a véleményének adott kifejezést, hogy nem helyes az, ha a tanács már most szinte buzdítja a kormányt, hogy amennyiben a termés eredménye úgy kívánja, mérsékeltén emelje fel a buza árát. Arad város lakossága kereskedőkből, iparosokból, liberális foglalkozást űzőkből és hivatalnokokból, tehát a dolgozó polgári társadalom elemeiből áll, s az ilyen város tanácsának, illetve törvényhatósági bizottságának kötelessége a fogyasztók tömegét megvédelmezni. A buza árának esetleges felemelését majd követelni fogják a mezőgazdasági érdekképviseletek, mi tehát ne siessünk az ő segítségükre és ne végezzük el az ő munkájukat.

A tanácsi javaslat ama részére, hogy a drágaság enyhítésére maximáljuk az iparickek, az a megjegyzésem, hogy a drágaságot nem egyedül a kereskedők és iparosok idézték elő, hanem az a háborús viszonyok természetes következménye. Mindenki igyekezett kihasználni a háborús konjunkturát, a kereskedőn kívül a gazda az állattalományáért horribilis árakat kért, a szőlőgazda pedig egy évi terméséből kiakarja fizetni szőlőbirtoka egész vételárát.

Mindegy az, *hogyan hívják* az eladót, s mi a foglalkozása, egyformán igyekezett kihasználni a háborús állapotot és egyforma mohósággal akart vagyont szerezni. Nem szabad tehát úgy odaállítani a kérdést, mintha csak a kereskedő, iparos és gyáros okozná a drágaságot. Köztudomásu, hogy az ország fizetési eszközei megszorodtak; az Osztrák-Magyar Bank jelentékenyen több bankjegyet hozott forgalomba. Teleszky János pénzügyminiszter beszéde szerint Magyarország havonta 500 millió koronát költ a háborúra, sőt ez már a drágaság következtében azóta 700 millióra is felfuvalkózott; a monarchia eddigi hadi kiadásai tehát mintegy 45 milliárd koronára tehetők.

Amikor tehát azt látjuk, hogy az általánosan fizetési eszközei jelentékeny módon megnövekedtek, ellenben az árak és nyersanyagok mennyisége csökkent, egész természetesen kell tartanunk a drágaságot. Rá kell mutatnom arra is, hogy téves az, mintha a kenyér ára szabályozná a többi életszükségleti cikkek árát.

Ez csak annyiban állhat meg, hogy a kenyér drágasága a munkabérek és a termelési költségeket emeli s ez némileg befolyásolja a többi cikkek árát. Ha a termés olyan lenne, hogy mégis emelni kellene a buza árát — folytatta a szónok — akkor a kormánynak gondoskodni kellene, hogy a városi polgárságra ebből az emelésből származó nagy drágaság elviselhető legyen; meg kellene könnyíteni a polgárság megélhetését úgy, mint Ausztriában tettek, ahol egyelőre 800 millió koronát fordítanak a szegény osztályok megélhetésének megkönnyítésére.

Szólv ezután módosítást indítványoz a városi tanács javaslatához.

— Mondja ki a közgyűlés — hangzott Varjassy dr. indítványa — hogy tiltakozik a buzaár felemelésére irányuló mozgalom ellen, amelyet a többtermelés jelszavának ürügye alatt indítottak meg az agrár körök; ha azonban a termés alakulása következtében mégis fel kellene emelni a buza árát, úgy a kormány megfelelő módon, külön alapok megteremtésével gondoskodjék a városi polgárságnak ez emelésből származó terhein való könnyítéséről és helyzetének javításáról.

A közgyűlés őszinte elismeréssel adózott a szónoknak és utasította a városi tanácsot, hogy Varjassy dr. javaslatai értelmében készítse el a kormányhoz intézendő feliratot.

Hat hónapig lakik a király Magyarországon.

(A képviselőház ülése.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A képviselőház mai ülését délután fél négykor nyitotta meg Szász Károly alelnök. Bemutatta az összeríphetetlenségi zsűrinek Sándor Pál ügyében tegnapi hozott felmentő ítéletét, kijelenti ezután, hogy a Ház felhatalmazása alapján az összeríphetetlenségi zsűri listájába tizenhárom új tagot jelölt ki. Tisza István gróf miniszterelnök az új koronaőr megválasztásáról szóló törvényjavaslatot nyújtja be. Ezután folytatják a kivételes hatalomról szóló miniszterelnöki jelentés tárgyalását.

Schuller Rezső szólal fel a jelentéshez. Beszédében rámutat, hogy a szászok mindig együttértek magyar testvéreikkel és a jövőben is híven fogják szolgálni a magyar hazát. Majd az erdélyi betörés káraival foglalkozik és az erdélyi állatátvételi bizottság működését kifogásolja. A miniszterelnöki jelentést tudomásul veszi.

Mezőssy Béla a köz, állami és a magánhivatalnokok nyomorát teszi szóvá, majd pedig a tanítók és a tanárok helyzetét illusztrálja, végül helyzetük javítását sürgeti. A jelentést nem veszi tudomásul.

Ezután Ghillányi Imre báró földművelésügyi miniszter néhány helyreigazító megjegyzést tesz.

Szász Károly alelnök ezután a vitát bezárja és következik az interpellációk tárgyalása. A legközelebbi ülés pénteken délután lesz.

Az első interpelláló Gedeon Aladár volt, aki Kubinyi Géza gömörmezei főispán ügyét tette szóvá: visszaéléseit, melyeket a felmentett munkások magánéleltáira való felhasználásával követett el. Az egész vármegye tudott a volt főispán visszaéléseiről és még sem mert senki szót emelni ellene. Valóságos hatalom

volt, akinek hízogói már most megfestették arcképét a vármegye székháza részére. A kormány vizsgálatot rendelt el az ügyben és most a vizsgálat után még sem tesz semmit. A büntető eljárás lefolytatását követeli.

Tisza István gróf miniszterelnök nyomban válaszol az interpellációra és kijelenti, hogy főispán ellen fegyelmi eljárást nem lehet folyamatba tenni. Kubinyi a konzekvenciákat levonta azzal, hogy lemondott hivataláról. A rendes büntető vizsgálat folyamatban van, kéri, hogy annak ne vágjanak elébe, várják meg ennek végét és az ellenzék addig tartsa függőben ítéletét.

Gedeon nem veszi tudomásul a miniszterelnök választát, míg a Ház azt tudomásul vette.

Polónyi Géza terjesztett be ezután interpellációt Dankl Viktornak az összes testőrség parancsnokává történt kinevezése miatt. A kinevezésben azt látja, hogy a magyar testőrséget beolvasztják az osztrák testőrségbe. Sétélnesnek látja Dankl kinevezését azért is, mert Dankl tábornok nem is magyar állampolgár. Felvilágosításokat követel a magyar testőrség vagyonáról és alapjairól. Kérde ezután, hogy a királynak az a kijelentése, hogy hosszabb ideig fog Magyarországon tartózkodni, megtehető-e a törvényben erre vonatkozólag előírt időnek?

Az interpellációra ismét Tisza István gróf miniszterelnök válaszolt és kijelenti, hogy ez előtt az összes testőrségek parancsnoka a főndvarmester volt. Most ezt az állást külön kellett választani, mert a jelenlegi főndvarmesternek nincsen olyan magas katonai rangja, hogy az összes testőrségnek ezredese legyen. Ezért történt a két állásnak elválasztása. Arra a kérelemre vonatkozólag, hogy hajlandó-e a magyar testőrség vagyonáról jelentést betérjeszteni, kijelenti, hogy igen, még pedig a legközelebbi ülések egyikén. A királynak Magyarországon leendő tartózkodására vonatkozólag szintén igennel válaszolt.

A miniszterelnök választát a Ház tudomásul vette. Apponyi Albert gróf interpellációját az előrehaladott idő miatt elhalasztotta. Ezzel az ülés véget ért.

Feloszlatják

az angol alsóházat.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Genf. A Reuter-ügynökség jelenti: Lloyd George egy új miniszteriumot alapított az összes robbanó szerek gyártásának ellenőrzésére. Valószínű, hogy Angliában a robbanó anyagok gyártásának céljából mindennemű zsidóradékot le fognak foglalni.

Amsterdam. Londonból érkező hírek szerint valószínűnek tartják, hogy az angol alsóházat fel fogják oszlatni. A munkáspártban is nő állandóan a hangulat Lloyd George ellen. A mozgalomban részt vesz több konzervatív képviselő is és Asquith majdnem minden egyes hiva. Az ir kérdés is nagy nehézségeket okoz. Elnélfogva a miniszterelnök el van tökévelve arra, hogy eirendeli az új választásokat, mert meg van győződve, hogy nagy többséget fog kapni. Hír szerint a munkáspárttal úgy akar kiegyezni, hogy biztosít neki néhány új mandátumot, valamint néhány helyet a kabinetben.

Emberi hullákból főzött szappan.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Pár nappal ezelőtt az alföld egyik nagy városában reitenetes büntettet fedeztek fel, melynek részleteiről csodálatosképen eddig semmit sem közölt az ország sajtója. A borzalmas esett az arad—budapesti vasuti vonal egyik nagyobb városában történt. A büntény pár nappal ezelőtt történt és a megindult csendőri és rendőri vizsgálat kiderítette az esett minden fázisát és két családot letartóztatott, melynek tagjai

emberi hullákból szappant főztek.

Ez a borzalmas büntett szintén a háboru még a természet törvényeit is felforgató megnyilvánulásához tartozik. Majd minden háboruval kapcsolatban ismer a történelem ilyen bünteseket, melyet a háborus viszonyok következtében követtek el és amelyet csakis elvadult és lelketlen emberek kapzsisága használhatott ki undorító módon. A büntett a következőképen került napfényre:

— A mult hét elején a város egyik katonai tartalék kórházában meghalt egy katoná, akit másnap szabályszerint eitemtek. A katonai parancsnokság táviratilag értesítette az esetről az elhalt hozzátartozóit, akik nyomban elutaztak az említett városba. A temetés már megtörtént és a hozzátartozók most már aziránt jártak el az illetékes hatóságoknál, hogy engedjék meg fiuk holttestének exhumálását, hogy azt hazaszállíthassák. Az engedélyt megkapták és mikor másnap a hatóság embereivel megjelentek a temetőben az exhumálásnál, különös meglepetés érte őket. A felbontott sírban a koporsó üres volt. Azonnal megindult a nyomozás, mely estére a szörnyű valóságot napfényre derítette.

A temető őrenek kisleánya volt az, aki a hatóságot nyomra vezette. A kisleány elmondta, hogy azokon a napokon, mikor temetés van, két asszonyt szokott látni egy férfi társaságában. Mindhárman este felé mentek a temetőbe, arra, amerre az új sír van, de onnan nem látta őket kijönni. A nyomozás a legnagyobb apparátussal folyt tovább s még aznap kiderült, hogy a temető halottait rendszeresen ellopták. A hatóság embereinek sikerült elfogni azután azt a társaságot, mely esténként látogatója volt a temetőnek. Az ezeknél tartott házkutatás borzalmas felfedezésre vezetett. Az egyik padlásán három hullát találtak felakasztva. A hullákról a hus le volt vágva.

Ugyan ebben a házban, annak a családnak lakásában, melynek padlásán a rómes felfedezésre jutottak, öt métermázsza frissen kifőzött szappant találtak. A meggyanusítottakat szigorú vallatás alá vették és azok rövidesen megtörve vallották be, hogy ők voltak a temető hiénái és a hullákból szappant főztek, mert különben éhen kellett volna veszniök.

Részletes vallomást tettek és elmondották azt is, hogy már hosszú hónapok óta üzik a borzalmas szappan gyártást. Elmondották azt is, hogy kik segédkeztek a büntettben és a csendőrség az adatok alapján két családot tartóztatott le, kiknek több tagja bevallotta a büntényt. A vizsgálatot állítólag már be is fejezték és a büntettben résztvevőket már átkísérték a vizsgálóbíróhoz is.

Miért van deficit a gyermekkorháznál?

— A város közgyűléséből. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város ma tartott törvényhatósági közgyűlésén a tanács beterjesztette a jövő évi faszükséglet biztosítása iránt megtartott versenytárgyalás eredményét. A közgyűlés a Laendler-éeg ajánlatát fogadta el.

Just Ferenc máv. üzletvezető, a törvényhatósági bizottság tagja fölhívja a városi tanács figyelmét arra, hogy a középületekben mihelyt lehet, vezessék be a központi fűtést.

Löcs Rezső h. polgármester gazdasági tanácsnok: Megpróbáltuk, de a hivatalok elhelyezése folytán nem látszik lehetségesnek.

Just Ferenc: Mindenem lehet segíteni!

Az 1916. november 1. után szolgálatba lépett alkalmazottak háborus segélyét a közgyűlés engedélyezte.

Az aradvárosi gyermekkorház, 1915. évi zárszámadását és 1917. évi költségelőirányzatát a törvényhatósági bizottság jóváhagyta. E pontnál felszólalt Zimmermann Károly dr. kórházigazgató és kifojtette, hogy az aradvárosi gyermekkorház deficitjét az ott elhelyezett magánbetegek okozzák. A gyermekkorház a gyermekeké, nem pedig katonáké és fizető magánbetegeké, akik 6 korona napi ápolási díjat fizetnek, ez azonban nem fedezi a kiadásokat, és innen ered a deficit.

Tisch Mór dr. tiszti főorvos: Miután Posgay István dr. nincs jelen, kötelességének tartja őt Zimmermann dr. támadása ellen megvédelmezni. Magánápoltak céljára Posgay dr. csak a saját irodáját használja fel, de nem a kórtermeket.

Kintzig János főispán, elnök: Posgay István dr. nincs jelen és Zimmermann dr. mégis azt állítja, hogy nem hűtől, hanem szembe támadja őt. Miután az én jelenléteben senkit nem lehet a háta mögött támadni: felszólítom Zimmermann dr. urat, hogy terjessze elő számadatait, melyekkel azt bizonyítja, hogy a magánápoltak okozzák a gyermekkorház deficitjét!

Zimmermann dr.: Ezt azonnal megfogom tenni, mihelyt a zárszámadást betekintés végett rendelkezésemre bocsájtják.

Kintzig főispán, elnök: Szóval adatok nélkül tette meg kijelentését. Csak ezt kívántam konstatálni. — Kimondom a határozatot: A közgyűlés a zárszámadást és költségelőirányzatot elfogadta.

Bökényi Arisztid az adóügyi tanácsnok helyettese mutatta be a tanács előterjesztését az 1916. évi költségelőirányzat alapján történő gazdálkodásra adott felhatalmazás meghosszabbítása iránt, amelyet a közgyűlés elfogadott. A közgyűlés jóváhagyta a tanács javaslatát Vannay Gyula tanácsnok nyugdíjazása tárgyában. A tanácsnok évi nyugdíját 5040 koronában és 880 korona lakbérben állapították meg.

Hátra volt még a tárgysorozat utolsó pontja: a főkapitány előterjesztése a rendőrtisztek és detektívek ruhaátalányának és ügyeleti szolgálati díjainak fölemelése iránt.

Faragó Rezső: Fölhívja a törvényhatóság figyelmét arra a körülményre, hogy a rendőrtisztek és detektívek az inspekciónal és külső szolgálattételekkel külön kiadásokra és ruhaátalányokra vannak kárhoztatva. Indítványozza, hogy a közgyűlés határozatába vegyék bele az elismerés kifejezését a rendőrség fokozott tevékenysége iránt. A közgyűlés a tanács javasla-

tát elfogadta Faragó Rezső módosításával. Elismerést kapnak, de fizetésemelésre — várhatnak. Ezt a jogukat esorbatlanul meghagyta a közgyűlés.

TORVÉNYKEZÉS.

Megörült a mozgósítástól.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Másodizben foglalkoztatta a bécsi bíróságot egy még a háboruban is különös esetnek a tárgyalása. Egy művirág és dísztoll üzlet tulajdonosnője, Schrimpf Mária 1914. augusztus 20-án eladta üzletrezét Mücke Herminának, az üzlet másik tulajdonosnőjének. Utólag azonban Schrimpf Mária panaszt nyújtott be Mücke Herminának ellen, melyben az eladási szerződés érvénytelenítését kérte. És pedig azon az alapon, hogy ő az eladás napján — a háboru kitörése következtében — szellemileg zavart állapotban volt. Egy alaptalan félelem vetette rája erőt, hogy a háboru miatt az üzlet elvesztésén teljesen az értékét s ez szinte megrabolta eszméletétől úgy, hogy egész napon cél és irány nélkül futkosott az utcákon.

A panaszlott nő beismerte, hogy társnője az eladás napján csakugyan izgatott volt, de amint mondá, ez nem a háboru félelmező hatására vezethető vissza, hanem arra, hogy Schrimpf Máriaat aznap hagyta el a — vőlegénye! A vőlegény ugyanis államhivatalnok s a házasságot attól tette függővé, hogy mennyi asszonya eladja az üzletet. Noha a leány a kívánságnak eleget tett, a házasságból még sem lett semmi. Ezért bánja most a panaszos az üzletrez eladását.

Noha a törvényszéki orvos valószínűnek jelentette ki, hogy a panaszosnő 1914. aug. 20-án szellemileg zavart állapotban volt: a bíróság mégis elutasította a panaszt azzal a megalakással, hogy a panaszosnő lelki zavarát nem bizonyította be kellőleg. A szakértő orvos is csak mint valószínűt jelezte ezt az állapotot, nem pedig mint biztosat.

Ez ellen a bírói ítélet ellen perújítással el Schrimpf Mária, amely alkalommal be is bizonyította, hogy ő ebben az időben egy ideig a steinhofi örütek házában volt internálva ahonnan „mint teljesen gyógyultat” bocsátották el. Ezt az állítását a steinhofi intézet orvosa is bizonyította.

A bíróság mindezek ellenére sem rendelte el a per újra fekvételét, mert ezzel ugymond olyan precedenst teremtene, amely szerfelett sok bírói tévedésre adhatna alkalmat. A panaszos nő különben sem hozott fel újabb bizonyítékokat s a kihallgatott tanuk vallomásából nem tűnik ki az, hogy az üzlet eladásának napján idegessége a beszámíthatatlanságig emelkedett volna.

§ Fogházra ítélt szininövendék. Budapest-ről telefonálja tudósítók: A budapesti királyi törvényszék ma tárgyalta Zubriczky Ilona szininövendéknő bűnyjét. A szininövendék pár hónappal ezelőtt bejárta a főváros nagyobb ékszer üzleteit azzal, hogy ékszereket akar vásárolni s közben meglopja a kereskedőket. Egy ékszerész észrevette a lopást, s a leányt átadta egy rendőrnök, aki előállította a rendőrségre, ahol Zubriczky Ilona előadta, hogy családja nagy nyomorúságban él és ezért kénytelen volt ilyen módon pénzt szerezni. Bevallotta azt is, hogy a pénzszerzés módjára Löwinger József tütyművész biztatta fel. Vallomást tett azután arról is, hogy a lopott ékszereket hol értékesítette és ennek a vallomásnak alapján több kisebb ékszerész ellen orgazdaság címén ingult meg az eljárás. A mai tárgyaláson azonban ezeket a bíróság felmentette, míg a leányt két évi tegyházra ítélté.

Kolozsvár nem enged Aradnak Bukarestet.

— Vita a kis ködmön körül. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny megírta volt pár nappal ezelőtt, hogy a vidéki nagyobb színházak az Országos Színész Egyesület útján a kéréssel fordultak a hadügyminiszteriumhoz, hogy az elsőrangú színházaknak engedje meg a meghódított nagy városokban való vendégszereplést. Illetékes helyen örömmel fogadták a tervet s nem zárkozták el az elől, hogy az ambiciózus színházaknak ez a kívánsága teljesedésbe is menjen.

Tudósítónk beszélgetett e tervről Szendrey Mihály aradi színigazgatóval, aki örömmel üdvözölte, hogy a színigazgatók egymás között már meg is állapodtak arra nézve, hogy melyik társulat hová fog menni. A kassai Lembergbe, a szabadkai Belgrádba, az aradi Bukarestbe.

Ugyilátszik azonban, hogy ez a megállapítás nem volt perfekt, mert a bukaresti színházra Szendrei Mihályon kívül Janovics Jenő dr. kolozsvári színigazgató is reflektál. Legalább erre enged következtetni Janovics Jenő dr.-nak a nyilatkozata, aki szintén szívesen vállalkoznék a bukaresti utazásra, noha hozzáteszi, hogy először tájékozódnia kellene az ottlévő magyarság és a magyar katonaság számára. Az Aradi Közlöny cikke és Szendrei Mihály nyilatkozata ugyilátszik feltékenységet keltett a kolozsvári színészek körében — legalább erre enged következtetni az egyik kolozsvári lap következő megjegyzése:

— Amennyiben a miniszterium a Színész Egyesület kérését teljesíti: a kolozsvári színház az elsőbbség jogán reflektálhat arra, hogy Bukarestet az ő számára jelölje ki. Ezzel ezelőtt ugyanis már elhatározott dolog volt, hogy a kolozsvári társulat vendégszereplni megy Bukarestbe s csak a túlzó bukaresti oláh lapok akadályozták meg, hogy a terv valóra váljon.

Igy keresztezi az aradi és kolozsvári színházak terve egymást s erre vonatkozólag a Szendrei Mihály nyilatkozatával szemben Janovics Jenő dr. egyik kolozsvári lap munkatársának a következőket jelentette ki:

— A Bukaresti Magyar-Egyesület öt évvel ezelőtt azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy társulatomat vigyem ki néhány hetes turnéra Bukarestbe s az ott élő nagyszámú magyarság számára rendezek előadásokat. En a meghívás tényét bejelentettem a színházi választmányának, aki nagy örömmel vett tudomást róla s feliratban kérte fel a kultuszminiszteriumot, hogy járjon közbe a külügyminiszteriumnál a terv sikere érdekében. Az intervenció kedvező eredménnyel járt s a külügyi kormány utasította bukaresti követünket, hogy a vendégszereplés érdekében minden tőle telhetőt tegyen meg. A Bukaresti Magyar-Egyesület már megfelelő színházhelyiségről is gondoskodott, kibérelte az egyik legnagyobb bukaresti színházat s az első kommunikáció meg is jelent a lapokban. A válasz az oláh sajtó részéről a legdurvább, legbalkánibb volt. Azzal fenyegettek meg bennünket, hogy ha betesszük Bukarestbe a tabunkat, könyörtelenül ledöntenek, mint a kutyákat. A szép gondolat így nem ölthetett testet.

Ezután történt, hogy a kormány játsszai engedélyt adott ki egy oláh színházaknak az erdélyi és azokra a nagyobb vidéki városokra, amelyeknek lakosai közül jelentősebb számúak voltak oláhok is. Tettek is lépéseket abban az irányban, hogy a kolozsvári színházak megkapják néhány napra, azonban az én előterjesztésemre a színházi választmány a logikátörvényes formában megtagadta a kérés teljesítését. A játsszai engedélyt úgy is adták ki, hogy nem szerepelt benne Kolozsvár neve.

Utóbb Kolescu Iulius kolozsvári főesperes keresett fel, hogy elhatározásomnak megmási-

tására birjon. Kijelentette, hogyha az oláh társulatnak hajlékot adok, garantálja, hogy 3—4 hónap muiva lehetővé válik bukaresti vendégszereplésünk. Ezt a proziciót természetesen szintén nem fogadhatam el. Csak egy esetben voltam hajlandó átengedni a kolozsvári színházat, ha ugyanabban az időben mi Bukarestben játszhatunk s így a minket ért esetleges durva inzultusokat a kolozsvári közönség megfelelő represszáliákkal viszonzhatja. Ez a prozició természetesen nem nyerte meg az oláhok tetszését s így a bukaresti ut terv végleg lekerült napirendről.

— Ami azt az ideát illeti, hogy a régi tervünket most valósítsuk meg, én szívesen vállalkoznék a dologra, de természetesen tájékozódnom kellene az ott lévő magyarság és a magyar katonaság számára.

A helyzet tehát jelenleg az, hogy a két nyilatkozat teljesen sötétségben hagy bennünket attól: melyik társulat fog lát Bukarestbe menni?

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi másor:

Csütörtökön: Kárpáthy Zoltán, újdonság itt először.

Fenteken: Kárpáthy Zoltán, másodszor.

Szombaton délután 3 órakor ifjúsági és népies előadás, mérsékelt helyárrakkal: A peleskei notárius.

Este 7 órakor rendes helyárrakkal: Kárpáthy Zoltán.

Ódry Lehel ünnepése Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Meleg és bensőséges ünnepség készül Aradon. A Kolessey Egyesület — az aradi Nemzeti Színház közreműködésével — egy mulasztást akar jóvátenni akkor, midőn előregedett neves fiának, Ódry Lehelnek művészi múltjára, egy ünnepség keretében nyilvánosan köszönetet mond. Araddal szemben ne legyen véddé a régi latin közmondás — Nemo propheta in patria sua — senki sem próféta a saját hazájában. Arad mindíg megbecsülte fiait, kik művészetükkel az idegenben is fényt szórtak rá, kötszeres köteleességet teljesít azzal szemben, ki megpihenni is idejött a dicsőséges múlt után a szülőföld árnyas fái alá.

A Kolessey Egyesület nagyszabásának tervezi ezt az ünnepséget, melyet valószínűleg virágvasárnap délután 5 órakor fog megtartani a kulturpalota nagytermében. Képviseletet fogja magát az ünnepségen a kultusz-kormány is: a miniszter képviselője Kintzig János főispán itt fogja átadni azt a köszönő levelet, melyet Jankovics Béla dr. miniszter intézett a hajlott korú ünnepeltnek. Talán nem leszünk indiszkrétek, ha eláruljuk, hogy a szép levélnek tartalmasságát nagyban emeli az az 1000 korona, amelyet a kormány a háborús viszonyokkal küzdő öreg művészek juttatott. A miniszter képviselője után üdvözölni fogják a művészt mindazok, akiknek művészetével valamikor igaz gyönyörűséget nyújtott. Arad város nevében Varjassy Lajos polgármester fog szólni az ünnepeltnek, de elküldi képviselőit az Operaház, a Nemzeti Színház, a Budapesti Újságírók Egyesülete, eljönnek a régi pályatársak közül nagyon sokan s Budapest íróvilágának kitűnőjei közül többen megígérték részvételüket. Bizonyára ott lesznek a mester szűkebb hazájának, Aradnak egyesületei közül is azok, kiknek a művészet szívbéli szeretetüknek a tárgya: az aradi újságírók egyesülete

az aradi írók és művészek szabadjárulása s természetesen az ünnepélyt rendező Kolessey Egyesület.

Arad város hálás közönsége pedig minden bizonnyal megtölti majd a kulturpalota nagytermét, melynek ülőhelyeit mérsékelt áron fogja rendelkezésükre bocsátani a Kolessey Egyesület. Az ünnepség programját a Kolessey Egyesület plakátokon és kommunikációkban fogja tudatni a közönséggel, de azt már előre is elárulhatjuk, hogy egyik legkiemelkedőbb része lesz az agy művész előadása, ki életének fénykorából fog elmondani jelentős és tarka epizódokat. Az aradi nemzeti színház tagjai pedig tehetségük egész erejével fognak igyekezni, hogy ez az ünnepség sokáig feledhetetlen maradjon az aradi közönség előtt.

* A Nővédelmi Hivatal hangversenye. Igen nagy érdeklődés nyilvánul meg városszerte a 21-iki hangverseny iránt, melynek keretét egy mesejáték alkotja. A prologot poétikus szépségekkel Grallertné Martini Hilda asszony írta és Tóth Böske mondja el. A mesejáték keretében játszanak a törpék: Zerkovitz Pubi, Kopp Bözse és Sanyi, Auszterweil Eszti és Károly, Farkas Lilike, a Rubletzky, Wolff, Gürsch, Szentmiklóssy, Stern, Scepkovszky, Martonossy és Brunner gyerekek. Azonkívül Müttermüller József növendékeivel előadhatja Haydnak világhírű gyermekszimfóniáját. A gazdag műsor többi száma is elsőrendű. Jegyek Scherhag H. és fia cégnél válthatók.

* Műsoros délután a színházban. A Nővédelmi Hivatal e hó 31-én a színházban rendezi a műsoros délutánját. A program egyes számai messze kiemelkednek a szokott kereteken. Különösen ki kell emelni Auszterweil Annuskát, aki Chopin és Grieg táncokat fog bemutatni és Fényes Boriskát, aki az idén először lép az aradi publikum elé. A gazdag műsort legközelebb részletesebben ismertetjük. Jegyek Scherhag H. és fia cégnél jegyezhetők elő.

* A színház hírei. Kárpáthy Zoltán bemutatója teljesen készen várja a közönséget, amely bizonyára gyönyörűséggel fogja élvezni Jókai legendás alakjainak megelevenedését. Az újdonság egymásután négy estén szerepel a műsorban, mindenkor a premier szereplőivel. — Ifjúsági és népies előadás. Szombaton délután a magyar színházremoke, a legjobb magyar énekes bohózat, a Peleskei notárius kerül színre, melyben az egész személyzet foglalkoztatva van. — Vasárnapi előadások. Vasárnap, mint rendszeren, két előadás lesz. Délután 3 órakor a közkedvelt Schubert-operett, a Három a kis lány kerül színre a már ismert elsőrendű szereposztásban. Este 7 órakor rendes helyárrakkal Kárpáthy Zoltán nagyhatású újdonságnak lesz a negyedik előadása. — Szendrey Mihály 30 éves jubileumára nagy apparátussal készül a társulat. A jubiláris darab az „Allamtitkár” lesz, a címszerepben Szendrey igazgatóval, a többi összes szerepek elsőrendű kezekben vannak. — Kéréslem a közönséghez. Tekintettel a 10 órai záróra, felkérjük a közönséget, hogy a Kárpáthy Zoltán előadásán szíveskedjenek rendes időre helyüket elfoglalni, mivel a darab pont hétkor elkezdődik. Kárpáthy Zoltán előadását megelőzi „Márciusi dal” alkalmi költemény, írta Csécsi Imre, szavalja Barics Gyula.

* Rajzok Hegedűs alezredes bűnperének tárgyalásáról. Az Aradi Tükörtől már megzokhatta a közönség, hogy eleven ötletekkel növeli érdekességét. A legközelebbi szám behatóan foglalkozik Hegedűs alezredes bűnperével s az érdekes hadbírósi tárgyalásról helyszínen készült rajzokat hoz. A rajzok készítésének beszerzése, a mai rendellenes postaközlés miatt, néhány nappal késlelteti az Aradi Tükör legújabb számanak megjelenését.

Hegedüs Ede alezredes bűnpere.

— Orvosok vallomása az internált tábor viszonyairól. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nagyszabeni hadosztálybíróóság ma délelőtt folytatta Hegedüs alezredes bűnyüvének főtárgyalását. A mai nap csak két tanút hallgatott ki a bíróság, mindkettő orvosa volt az internáltak táborának és a vád azért állította őket sorompóba, hogy vallomásukkal bizonyítsa az alezredes terhére rótt mulasztásokat és cselekvéseket. Bokonics Jovó dr., aki maga is internált volt és Teodorovics Demeter dr. nyugalmazott főtörzsorvos, aki 1914 októberében jött Aradra és mint helyőrségi orvosfőnök hivatalos állásából kifolyólag foglalkozott a tábor egészségügyi viszonyaival, jelentek meg ma a bíróság előtt tanuságtétel céljából. A főtörzsorvos kihallgatása a katonai ügyész kérelmére zárt ülésben történt.

John Jenakie tábornok kilenc órakor nyitotta meg a főtárgyalást és Hummel Ferenc alezredes hadbíró beszéltette Bokonics Jovó drt., akit a vizsgálat során nem hallgattak ki, így először nyílt alkalma, hogy ebben az ügyben nyilatkozzék. Az orvos most katonai szolgálatot teljesít, segédorvosi rangban egy aradi tartalékkórházban van beosztva. Mint maga elmondta, néhány hónapi internáltság után Hegedüs alezredes jóakaratóból és közbenjárására megszabadult és mint népfelkelő orvos Aradon maradhatott és itt tesz eleget katonai kötelezettségének.

Az internáltak orvosa.

— Mielőtt megtenném vallomásomat, — mondotta Bokonics dr., — egy kérésemet vagyok bátor elterjeszteni. Az alezredes ur és köztem olyan viszony állott fenn, amely a jelen pillanatban nyomasztólag hat reám és az ő jelenlétében nem lennék képes mindazt elmondani, amit a hadbíróóság tudomására akarok adni. Ezért arra kell kérem a bíróságot, hogy vallomásom idejére távolítsa el a vádlottat a teremből. Az alezredes ur velem szemben mindig jóakarattal viseltetett és ha szemben állnék vele, nem nyilatkozhatnám olyan szabadon, mint azt akarom.

Mint hogy a katonai bűnvádi perrendtartás 248. §-a gondoskodik az ilyen esetekről és utasítást tartalmaz a bíróság részére, rövid tanácskozás után a hadbíróóság úgy határozott, hogy helyet ad a tanu kérelmének és a tárgyalást vezető felszólította a vádlottat, hogy távozzék a szobából.

Miután a tárgyalást vezető felszólította a tanut, hogy részletesen nyilatkozzék az internált tábor belső életéről, annak egészségügyi viszonyairól, az elhelyezéséről, az élelmezéséről, a halálózásról, a halottak eltemetéséről, a vádlott bánásmódjáról, a kulcsárok állítólagos visszaéléseiről. Bokonics dr. majdnem két óra hosszat tartó összefüggő előadásban mondotta el tapasztalatait a bíróságnak, amelyből a következőkben közöljük.

Elmondotta, hogy ő megérkezése után azonnal jelentkezett Hegedüsnel és felajánlotta orvosi szolgálatait. Hegedüs szívesen fogadta, de csak 1—2 hónap után szólították fel, hogy az internáltak közt végezzen orvosi funkcióit. Szabadsága nem sok volt, még orvosi vizitjei alatt is örök voltak mellette. Az internált táborban legalább tíz orvosra lett volna szükség. Kérésére az alezredes később gyógyszerterát rendeztetett be, de ebből a gyógyszerterából gyorsan kifogytak a gyógyszerek. Orvosokat, akik kívülről jöttek volna be, csak ritkán látott. Mikor Vráciú törzsorvos bentjárt, panaszkodott

neki, hogy nem mozoghat szabadon, hanem örök kísérik mindenívé. Vráciú ezen megütöközött és megígérte, hogy szólni fog érdekében Hegedüsnek. De Hegedüs kijelentette, hogy Vráciúnak nincs intézkedési joga, mert nem parancsnok. Önnel nem csinálhatok extravagustot — mondotta nekem Hegedüs. Jegyzőkönyvet a megbetegedésekről és a halálózásokról nem vezetett.

Ezután a kulcsárok üzemeiről beszélt Bokonics dr. Az internáltaknak járó hus jobb részéből a kulcsárok gyakran pecsenyét süttettek maguknak. Herczföld őt is megkínálta natureszelettel. Az internáltak eleinte panaszra mentek az alezredeshez, de Hegedüs elküldte őket. A kulcsárok kihasználják az internáltak helyzetét. Tulmagas árat kértek mindenért. Ő 1400 koronával jött és dacára annak, hogy csak rövid ideig volt internálva, 150 koronája maradt. Egy 40—50 fillér értékű törülköző rongyért pár koronát is elkértek.

A vallomás befejezése után a tárgyalást vezető beszéltette Hegedüs alezredest és elrendelte, hogy a hites gyorsíró olvassa fel a vádlottak a tanu vallomását szó szerinti szövegében. Ennek elhangzása után felszólította az alezredest, hogy tegye meg megjegyzéseit.

Ferenc Ferdinánd gyilkosának sógora.

— Mielőtt részletesen reflektálnék a tanu vallomására, — mondotta az alezredes — egy általánosságban tartott megjegyzést akarok kifejezésre juttatni. Nemcsak a tanu, aki a maga beismerése szerint kedvezményekben részesült és sok ízben tapasztalta jóakaratómat és meggyőződött maga arról, hogy én jó ember vagyok, de a többi itt kihallgatott internált is oly színben igyekeznék engem feltüntetni, mintha én vérszomjas, szerb gyűlölő, gonosz ember lennék, aki célul tűztem ki, hogy az internáltakkal rosszul fogok bánni és csak bántalmazni fogom őket. Méltóztassék figyelembe venni, hogy ez a világháború a szerajevói gázett elkövetésének egyik következménye. Meggyilkolták a trónörökösünket, de meggyilkoltak a szerbek egy ártatlan asszonyt is és noha ezek tények, de még sincsenek semmiféle összefüggésben azzal a bánásmóddal, amelyben az internáltak itt Aradon a táborban részesültek. Éppen a tanu tehet bizonyosságot arról, hogy vele szemben szívélyes, barátságos és jóakaratu voltam, hisz erről ő nem is hallgatott, hanem többször említtette is. Milyen logikával indokolható tehát az én magatartásom, ha annak az alapja hazafias felháborodásom lenne a szerajevói gyilkosság miatt, ha éppen ezzel az emberrel tettem kivéteit, akiről tudtam, hogy a sógorát ebből a tragédiából kifolyólag, mint annak egyik végrehajtóját halálra ítélték és ha jól tudom, az ítéletet rajta végre is hajtották. Természetes, hogy mint magyar embernek, aki érezte ennek a világtörténelmi gáznak az erejét és annak súlyát, meg volt a magam meggyőződésem és ha érzelmeimnek szabad folyást adtam volna, akkor ugy-e bár a tanu lett volna az első, akivel szemben ezt kifejezésre kellett volna juttatnom. Tehát abszolúte nem áll meg azon sokszor hangoztatott tendenciozus rátozás, mintha én az internáltakkal, mint hazafiasokkal, rablókkal, vagy mint gyilkosokkal bántam volna. Az én hazafias meggyőződésemben és szolgálati tevékenységemben meg volt a határ.

Tárgyalást vezető: Az alezredes urat senki sem vádolja hazafias érzelmei miatt.

Hegedüs alezredes: De a tanu úgy állít engem a bíróság elé, mint aki az internáltakat gyűlölettel néztem és ridegen elzárkóztam minden kérésük teljesítése elől. A tanu tudja legjobban, hogy én igyekeztem azon, hogy az internáltak közt lévő orvosok pótlékot kapjanak és csak most látom be, hogy ez a részéről rosszul alkalmazott humanitás volt. A tanu tudja, hogy mindig javítani igyekeztem helyzetükön és most mint barbárt, mint gyűlölődőt és mint gonoszlelkűt igyekszik engem a bíróság előtt feltüntetni. Abban reménykedtem, hogy Bokonics dr. vallomása után a tiszta igazság kerül napfényre és most látom, hogy mily rettentő igazságtalanságokat igyekszik rám róni. Ebben a helyzetben igazán nem tudom, hogy mit cselekedjek. Ez annál megdöbbentőbb momentum, mert ő velem együtt igen jól tudta, hogy milyen óriási nagy nehézségekkel kellett küzdenem, hogy amennyire emberileg lehető volt, az internáltak sorsát javítsam és mégis épen ő és csak egyedül ő vallja azt, hogy nem hallgattam meg a panaszokat és akik hozzám jöttek, azokat elkergettem és megfenyegettem. Honnan tudja ő, hogy én a panaszokat nem hallgattam meg?

Tárgyalást vezető: A felolvasott vallomásból hallhatta az alezredes ur, hogy a tanu vallomása szerint ő tolmácsolta az alezredes ur beszédeit az internáltak közt.

Hegedüs alezredes: Ha azt mondja, hogy én a panaszokat nem hallgattam meg és a panaszokot elkergettem, akkor nem mond igazat. Erthetetlen, hogy csupa szimpátiából irántam nem akart az én jelenlétemben vallomást tenni és a vallomása folyamán csupa olyan dolgot állít, amit csak a gyűlölet mondathatott vele.

A tárgyalást vezető ezután kérdést intézett a felekhez, vajon kívánják-e a tanu megesketését?

Hova lett a gyűjtött pénz?

Braun Rudolf dr. katonai ügyész: Kérem nem kell a tanu megesketését, mert vallomásában kételkedni nem lehet és bizonyos, hogy csak az igazságot mondotta el. Mielőtt azonban a bíróság ebben a kérdésben határozna, azt kérdezem a tanutól, volt-e tudomása arról, hogy a várban Hegedüs Ede kórház volt és hogy ki rendezte azt be?

Tanu: Tudomásom van róla és Herczföld kulcsár kijelentéséből úgy tudom, hogy az ő apja és Koch mészáros rendezték be. Egy alkalommal egy este Herczföld kíséretében el is mentem a kórházba, ahol ott találtam az öreg Herczföldet, ki épen egy nagy esomagot bontott ki és azt mondotta, hogy abban a kórház részére szükséges tárgyak vannak.

Ügyész: Tudja-e, hogy gyűjtés is történt a kórház részére?

Tanu: Annit tudok, hogy mi internáltak a saját kezdeményezésünkben három ízben gyűjtöttünk a Vörös Kereszt céljaira és én magam vittem ezt a pénzt, körülbelül négyszáz koronát, az alezredes ur irodájába, ahol azt átadtam.

Ügyész: (Hegedüs alezredeshez.) A Hegedüs kórház céljaira használták fel ezt a pénzt?

Hegedüs alezredes: A kórház céljaira a városban, a társadalom különböző rétegei közt gyűjtöttek. Az internáltak által eszközölt gyűjtést a rendeltetési helyére juttattam.

Új vád a Hegedüs kórház miatt.

A bíróság ezután megeskette vallomására Bokonics drt., majd pedig áttért Teodorovics

Demeter dr. nyugalmazott főorvos kihallgatására, mi az ügyész kérelmére zárt ülésben történt. Miután az ülést ismét nyilvánosnak jelentette ki a bíróság, az ügyész engedelmet kért, hogy a tanuhoz, annak elbocsátása előtt még egy kérdést intézhessen.

Ügyész: Van-e tudomása főorvos urnak arról, hogy a várban egy Hegedüs Edéné kórház volt?

Tanu: Mikor én Aradra jöttem, akkor már be volt rendezve a kórház, amelyben tízenkét tiszt betegeket helyeztek el.

Ügyész: Tudja-e tanu ur, hogy kik rendezték be a kórházat és ki tartotta fenn?

Tanu: Hogy ki rendezte be, azt nem tudom, csak arról volt tudomásom, hogy az élelmezést a várbeli helyőrségi kórházból szállították a Hegedüs kórházba.

Ügyész: Ki rendelkezett így?

Tanu: Az alezredes ur volt a parancsnok Aralon, tehát csak ő rendelkezhetett.

Ügyész: Minthogy a főtárgyalás folyamán sokat beszéltek itt a Hegedüs kórházról és most azt az új momentumot halljuk, hogy abban a kincstár terhére történt az élelmezés, kérem kell a nagytekintetű hadbírósgot, hogy a perrendtartás idevágó szakaszainak értelmében a Hegedüs kórházra vonatkozólag, ha szükségesnek mutatkozik, önálló vádat emelhessek.

Tárgyalást vezető: Mi a megjegyzése erre a védő urnak?

Munteán Viktor dr. védő: Kérem kell, hogy a két Herczföldet, apát és fiút, a bíróság tanuként idézze meg, hogy a kórház berendezésének kérdését végre tisztázhassuk.

Ügyész: Elleneznem kell a védő kérelmének teljesítését, mert mint említettem, külön vádat akarok emelni ebben a kérdésben és nem lehet prejudikálni a vádnak a Herczföldék kihallgatásával.

Védő: Ha az ügyész ur kijelenti, hogy a Hegedüs kórház ügyét nem teszi szóvá többé, akkor elallok Herczföldék beidéztesétől.

Ügyész: En ilyen kijelentést nem tehetek és nem is akarok tenni és kérem kell a bíróság döntését.

Tárgyalást vezető: A bíróság később fog dönteni ebben a kérdésben.

Ügyész: Még egy kérdést akarok intézni a tanuhoz: Van-e tudomása arról, hogy az internált tábor részére szállított húsból hiányzott?

Tanu: Azt tudom, hogy egy alkalommal Endrei Herman dr. főorvost küldöttem ki a hus megvizsgálására és nekem az jelentette, hogy minőségileg a hus megfelelő, de mennyiségileg nem, mert abból hiányzott.

Ügyész: Jelentette-e ezt a főorvos ur Hegedüs alezredes urnak?

Tanu: Jelentettem, de azt a választ kaptam, hogy a szabályzat értelmében az orvos csak minőségileg jogosult a hus megvizsgálni, de mennyiségileg nem. Minthogy csakugyan a szabályzat azt mondja, hogy a csapatoknál az orvos csak minőségileg vizsgálja meg a hus, a kórházaknál azonban úgy minőségileg, mint mennyiségileg, én többé a husvizsgálattal nem törődtem.

John tábornok ezután befejezte a mai napra a főtárgyalást és annak folytatását péntek reggel kilenc órára tűzte ki. Holnap a bíróság nem tart ülést, hanem délelőtt 11 órakor helyszíni szemlét tart az internáltak táborában.

Siegescu József összeférhetetlensége. Budapestről telefonálja tudósítónk: Egyik esti lapot fölkérték annak közlésére, hogy Siegescu József egyetemi tanár és országgyűlési képviselő a kormány által kinevezett miniszteri biztos, 6—7000 korona évi fizetése és állandó hi-

vatali helyisége van. Feladata az állami jellegű iskolák látogatása. A középiskolák miniszteri biztosai évről-évre lesznek megbízva és legfőbb 200 korona tiszteletdíjat kapnak, ezzel szemben Siegescu József dr.-nak állandó hivatala és fizetése van. Tehát összeférhetetlen.

Orvosok vitája a város közgyűlésében.

— **Tüdőbeteg katonák a Neuman gyermek-kórházban.** —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

A város tanácsa előterjesztést tett a törvényhatóságnak, hogy a Weitzer-alapítvány kamataiból 10.000 koronát 10 éven át a tüdőbeteg kórházának céljaira engedje át. Valamint előterjesztette a tanács a m. kir. rokkantügyi hivatalnak átiratát, melyben kéri, hogy a báró Neuman alapítványi heveny fertőző gyermek-kórház 2 évre engedjen át a város, tüdőbeteg katonák gyógyítására. E pontnál Zimmermann Károly dr. törvényhatósági bizottsági tag, kórházigazgató szólalt föl hosszasan és élesen kikelte a javaslat ellen:

— Sajnos, — ugymond Zimmermann dr. — nem vagyok tagja a gyermek-kórházi bizottságnak, pedig ott kellett volna felszólalnom. Annak idején kértem is a bizottságba való beválasztásomat, de a polgármester ur azt mondta, hogy az a viszony, ami közötttem és a gyermek-kórház igazgatója között fennáll, nem teszi kívánatossá a bizottságban való jelenléteket. — Nem is választottak be. Van azonban egy közegészségügyi bizottságunk három — négy taggal, ennek tagja is vagyok, de ez a bizottság háromnegyed év óta, amióta tagja vagyok, még nem tartott ülést. Pedig ez a kérdés ez elé a bizottság elé is tartozna, ehelyett azonban egy ad hoc bizottságot küldtek ki. Ebbe nem engem, hanem a megyei tisztifőorvost hívták meg, pedig az én szaktudásom van olyan, mint bárkié. E kérdésben befejezett tény elé állították a törvényhatóságot, amelyen alig lehet már változtatni.

— Az aradi vármegyei kórház csak véletlenül lett vármegyei kórház és ez a jellege csak a törvényhatóságot jelenti. A vármegyei kórháznak mai helyén nincsen terjeszkedési lehetősége. A Neuman-féle fertőző gyermek-kórház már jobb helyen van, de még nem voltam törvényhatósági bizottsági tag, amikor már arra figyelmeztettem az illetékeseket, hogy ebben az ügyben is aggályaim vannak. Akkor megmondtam már, hogy ilyen intézményt nem lehet könnyen fenn tartani. Annak idején nem jártak utána a miniszteriummal, hogy ki fogja fizetni az ápoltak után az ápolási díjat. Ha az illetőségi helyek fizetik, miután a fertőző gyermek-kórház ápolójainak felő aradi, legalább is, a maximálisan (30 ágy után) 50.000 korona fenn tartási költségnek a felét, azaz 25.000 koronát Arad városa kénytelen fedezni. Epen ezért fázik a város vezetősége ezt a kórházat megváltani. A Spitzer-féle alapítványt átadták a vármegyének, de a megyei főispán már akkor megmondotta, hogy közös lónak tartás a háta... Az Andrányi-kórház évi 50.000 korona deficitbe kerül, a Neuman-féle kórház, mint mondtam, legalább 25.000 koronába kerülne. A köz-kórháznak 25 ágyas szülőosztálya van, mégis több szülés történik benne, mint Temesváron a bábaképzőben, tehát fölösleges volt 60.000 koronát a szülő-otthonba beletelni.

— Neuman báró nem üres kórházat adott a városnak, hanem a felszerelési költségek 60 százalékát is hajlandó fedezni, én utána jártam egy budapesti cégnél, amely kijelentette, hogy száz ágyas gyermek-kórházat hajlandó és képes berendezni. Három hónap alatt én magam vállalkozom a kórház beállítására, ha a főispán ur segít ebben. Neuman bárónak ne sporoljon a város, tud 6 még áldozni 50.000 koronát. De nem is próbálták meg a kórház berendezését, pedig az okvetlenül szükséges, mert a köz-kórháznak nagyon rosszul berendezett három fertőző osztálya van, de azt is más betegekkal tölti be. Difteriás betegek

járnak az utcán, a skarlátos betegeket pedig egyik kórházból a másikba küldik. A rokkantügyi hivatalnak inkább adják oda a ligeti pavillont, az is alkalmas tudószanatorium céljaira, műtőszobát is lehet felállítani, ezzel kevesebb terhet is vennie a város anyakába.

Posgay István volt a következő felszólaló:

— Röviden akarok a kérdéshez hozzászólni, — mondta — anélkül, hogy személyeskedni óhajtanék. Jó, hogy a felszólaló ur hangot adott annak a városban elterjesztett rosszhiszemű híresztelésnek, mintha a gyermek-kórház más betegekkal töltenék be. Ez csak arra való, hogy a közönség körében a kórház renoméját rontsák és ezzel kárt okozzanak a közönségnek. Én nem vagyok felmentve, tehát minden időmet ki kell használni és munkaidőm kitöltésével végzem a gyermek-kórházban teendőimet. Megdicsőült elődömtől úgy vettem át a gyermek-kórházat, ahogy volt és én nem is pályáztam erre az állásra, hanem engem meghívtak erre. Statisztikai adatokkal fogom bebizonyítani, milyen alaptalan az a hír, mintha a kórházat más betegekkel töltenék meg. Az 1913-ik évben, amikor 2 orvossal működöttünk, csak 499 gyermeket ápoltak, 1915-ben pedig 688-ra emelkedett a betegek száma, ám 1916-ban már 1178 betegünk volt. Ebből 113 katona és 1040 volt a gyermek. A katonák a gyermekektől egy ágyat sem vettek el, mert számukra az ágyakat Andrányi báróné ajándékozta. Anyagilag is előnyösebb volt a katonák gyógykezelése, mert egyenként 4 koronát kap értük a kórház. Én a direktori szobámat is átengedtem a felnőtt betegeknél.

— Egyébként ki kell jelentenem, hogy a gyermek-kórház az aradmegyei köz-kórházból elutasított szembetegeket mindig felvette, mert eltávozásom után az aradmegyei köz-kórházban nem maradt olyan orvos, aki a szembetegeket megoperálhatta volna. Nem akarom ezzel az aradmegyei köz-kórházat kisebbiteni, mert az a szívemhez nőtt, már ott dolgozott a nagyapám is. Csak azt akarom igazolni, hogy a gyermek-kórház tekintélyének nem ártottam azzal, ha felnőtteket is felvettem. Egyébként megállapodtunk, hogy a speciális betegeket meg fogjuk egymás között osztani; Löwinger dr. például, aki a torokgyík gyógykezelésében kiváló szak tekintély, volt szíves a difterias betegeket magára vállalni. Ezért küldtük át a difteritiszeseket a megyei kórházba. Különbösen is én egy szigorú orvossal dolgozom és ugyszólván képesek vagyunk az összes jelentkezőket ellátani, pedig csaknem éjjel-nappal dolgozunk.

— Ami a Neuman-féle fertőző kórházat illeti, ki kell jelentenem, hogy azt a háboru alatt lehetetlenség megnyitnunk. Jól mondta Zimmermann dr., hogy a városnak évenként legalább 25.000 koronás deficitet kell fedeznie. De nemesak ez az akadálya a megnyitásnak, hanem a drága berendezés és a nagy orvosihiány. Mi nem akarunk szentségtörő kezekkel a gyermekmentés eszméje ellen rontani, hanem csak azt akarjuk, hogy a Neuman kórház a háboru alatt üresen ne álljon. Epen ezért el kell fogadnunk a rokkantügyi hivatalnak azt a javaslatát, hogy a tüdőbeteg rokkant katonák engedjük át a kórházat, ahová a rokkantügyi hivatal még pavilonokat is épített. Ezzel a tüdővész elleni akciónak igen nagy szolgáltatást teszünk. Nem áll az, mintha ezt a kérdést előkészületlenül hoztuk volna a közgyűlés elé; számos budapesti orvos szak tekintély véleményét kértük ki és az 6 hozzájárulásuk után fogadtuk el a rokkantügyi hivatal ajánlatát. Kérem a közgyűlést, fogadja el a tanács javaslatát.

Koromzay Frigyes kijelentette, hogy szerinte a törvényhatóság nem tud eligazodni a kérdésben, mert Zimmermann dr. és Posgay dr. teljesen ellentétes véleményyt nyilvánított. Szerinte a közegészségügyi bizottsághoz kellene a kérdést áttenni. Még azt sem tudjuk, hogy a Neuman-család hozzájárul-e a kórház berendezéséhez?

Kintzig János főispán kijelentette, hogy az eddigi nyilatkozatokban szakvéleményt nem tudott felfedezni. A két orvos ur csak kifogásokat emelt egymás kórháza ellen, de szakvéleményt nem adtak. Az a kérdés, hogy a háboru alatt megnyitható-e a Neuman-kórház. Igen-e, vagy nem?

— Igen! szólt közbe Zimmermann dr.

— Azt nem Zimmermann dr. ur fogja eldönteni, mert ő nem mondhatja meg, hogy a Neuman báró család felszereli-e a kórházat? En ugy tudom, hogy a Neuman család nem rendezi be a kórházat és így az üresen maradna a háboru alatt. Ezt pedig nem szabad megengedni. Ha a város rendezné be, akkor nagy deficit állna elő és igaza van Zimmer-

mann dr.-nak, ettől fázik a város vezetősége. Nem helyesem, hogy a kérdést áttegyük a közegészségügyi bizottsághoz, mert annak tagjai azonosak a gyermekkórház bizottság tagjaival, akik pedig már mondtak véleményt az ügyről.

A közgyűlés ezután elfogadta a tanács javaslatát.

Adjatok békét! Vesszen a cár!

— Forradalmi beszédek a dumában. — Folytatódnak az énségzavargások. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Stockholm. Pétervárról jelentik, hogy a дума második ülésén a látszólagos nyugalom mellett nagy forrongás volt. A vihar előtt *Miljukov*, a kadetpárt vezére szólalt fel és kijelentette, hogy a kormány politikáját elítéli. Az ország belső részei lakosságának helyzete siralmasabb most, mint valaha. Az ország a háborúnak döntő időszakát éli át és a frontokon felhasználható erők az ország belsejében meunek tönkre. Az élelmezési nehézségek miatt Oroszország már többször kudarcot vallott és attól fél, hogy így lesz ez most is. Ha nem akarják eltitkolni, akkor észre kell, hogy vegyék, hogy a nép irtozatos áldozatainak gyümölcsét a kormány tétlensége megsemmisíti. A hazafias aggodalom, amely az ország érdekeiben segítséget kíván az egész Oroszországban elterjedt. Figyelmezteti a kormányt, hogy észre fogják venni, hogy ezzel a kormánnyal nem érhetik el a győzelmet és akkor arra fognak törekedni, hogy azt nélküle érik el.

A következő szónok *Terenszkv* volt. Azt híresztelik, — mondotta — hogy az ellenség ereje fogytán van, de úgy látom, hogy mi is gyöngülünk. Hazánk függetlenségét tönkretették és annyira jutottunk el, hogy némely kormányzóságban fegyveres katonákkal kell védeni a szén szállításokat.

Olyan helyzetben vagyunk, mint Páris volt a nagy forradalom idején.

Mindenütt forrongás van.

Protopopov feldulta a társadalmi élet szervezetét és elnémitotta a sajtót. A szállítási ügyekben teljes fejtelenség uralkodik és az ipart megsemmisítették. Ugylátszik a kormány megvalósítja az antimilitarista programot. A fejtelenség előidézésével és annak pusztításával lehetetlen lesz folytatni a háborút. A haladópart imperiálisztikus törekvései azt a célt tüzték ki, hogy Konstantinápolyt kell elfoglalni, a kormány fejtelensége azonban egészen más eredményt fog előidézni. Elmúlt annak az ideje, amikor az ország még képes volt a hősi tettekre. A mostani célok és törekvések elérhetetlenek és a kormánynak inkább az ország válságos helyzetén kellene segíteni. A három éves háboru után végre itt az ideje, hogy szakítsanak az ábrándozással. A nép helyteleníti a háborus jelszavakat és a hódító hajlandóságot, azt követeli, hogy engedjék szóhoz jutni végre a népet és azt mondja, amikor a jövőjéről van szó, hogy: ne osztozzatok a medve bőrében, amíg nem ejtettétek el. Az ilyen időben nem hallgathatnak a munkások. A szervezeteket feloszlatták, de a munkások most majd más módot fognak keresni jogaik érvényesítéséhez.

Stockholm. Az orosz tartományokban kiüti kenyérségről Pétervárról azt jelentik, hogy egy egész sereg kormányzó lakonikus rövidségű táviratot küldött a pétervári központnak, amelyben jelentik, hogy a lisztkészletek teljesen kifogytak. A táviratok tartalma a következő:

A *charkovi* kormányzóság kormányzója ezeket táviratozta: *Nincs kiút arra, hogy gabona és liszt érkezzen és a kenyérkrízis elkerülhetetlen.*

Jekaterinoszlav kormányzója ezt táviratozta: *A városi pékműhelyek nincsenek abban a helyzetben, hogy kielégíthessék a szükségletet. A lakosság megosztomolja a kenyeret árusító üzleteket.*

Kiow: A kenyérbegy rendszert behoztuk, de lisztkészletünk jótormán sehol sincs.

Kursk: Kenyérség uralkodik, a pékműhelyek előtt nagy tömegek gyűlnek össze.

Nisnij-Nowgorod: A pékműhelyeket liszthiány miatt be kellett zárni.

Tver: Ket het óta nem érkezett gabona, minden üzletet be kellett csukni.

Stockholm. A pétervári zavargásokról megjelent hivatalos közlemény az első hivatalos jelentés, amely a háboru alatt az orosz zavargásokról hirt ad a külföld közönségének. A zavargások leírása a hivatalos jelentésben és annak bevallása, hogy a *pétervári közönséget pánik fogta el a helyzet javulásának hiányában és az, hogy a lázongók ellen a legszigorubb rendszabályokhoz kellett nyulni, komoly jellegű kölcsönöznek az oroszországi lázongásoknak.*

Stockholm. A munkások az utóbbi időben titkos üléseket tartottak és ezeken tervezték meg előre a tüntetéseket. A rendőrség eloször csendben túrta el az üzletek kifosztását, a tömeg erre vérszemet kapott és megrohanta a kivonult katonaságot is. Kedden a hatalmas néptömeg különösen a béke mellett tüntetett.

— **Adjatok nekünk vissza a békét. Vesszen a cár!**

kiáltották mindenfelé. A katonák és a rendőrök ezután kaptak parancsot a sortűzre. Valóságos utcai haro keletkezett. A munkások éjjel *Pétervár legnagyobb municions gyárat felrobbantották.* A rendőrség most minden legkisebb tömegre, mely összeverődik, sortűzöt ad. Az összes gyárakban szünetel a munka.

Stockholm. A pétervári zavargásokról a következőket jelentik: A néptömeg ellen kivezényelt népfelkelők vonakodtak a tömegre löni és ehelyett számos parancsnokot lőttek le. Ezután a testőr gárdát vezényelték ki, majd kozákokat hozattak a városba.

Kopenhága. Odessza utcáin is hatalmas zavargások voltak a napokban. Az összegyűlt tömeg az élelmiszer raktárakat felgyújtotta és az élelmiszer üzleteket teljesen kifosztotta. A kikötő számos épületét szintén fel-

gyújtották. Péterváron és máshol is, ahol zavargások voltak, a tüntetők a béke mellett is tüntettek. A hivatalos jelentések azonban tagadják ezt és úgy állítják be a dolgot, mintha a lázadások kizárólag az élelmiszerhiány miatt lennének.

Hallucináció az akasztófa alatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Pár héttel ezelőtt tért vissza Romániából *Schiller* *Jakab* veszényi szász ember, akit különösképp megkínztak az oláhok. *Schiller* *Jakab* visszatérése után megjelent a nagyszombati ügyészságon s előadta, hogy őt egyizben az oláhok arra kényszerítették, hogy ökrös szekerevel oláh sebesülteket szállítson Nagytalmácsra. Utközben szembejött velük egy oláh vöröskeresztes automobil, amire a szekeren levő három sebesültet felrakta. Visszafelé jövet egy oláh járőr állotta utját, közöttük egy esendő is volt, aki rámutatva, így szólt:

— Ez a gazember szintén egy kém. — fogjuk akasztani!

S ezután a kijelentés után, anélkül, hogy tiltakozhatott volna, ökrei és szekere mellől elhurcolták a veszényi esendőrlaktanya kőfallal körülfalt udvarára. Itt — *Schiller* legalább így adta elé — *Veltián Szilárd*, az 56 éves veszényi községi bíró is jelen volt s mikor őt meglátta, rákiáltott:

— Az istenét a szászoknak és magyaroknak, mindeniket fel kell akasztani, hogy egy se maradjon belőlük!

— Hozz hamar egy kötelet, mondotta az egyik oláh esendő a bírónak, hadd végezzünk vele. A bíró eleget is tett a felhívásnak s pár perc múlva már ott volt a kötel, amivel egyelőre csak a karjait kötötték hátra. *Schiller* azt gondolta, hogy már érkezett az utolsó órája és elkezdett hangosan imádkozni. Arra még emlékszik, hogy az egyik oláh esendő fegyverével kétszer fejbe ütötte, mire elvesztette eszméletét. Másnap a tulvilág küszöbéről visszatért ember egy pincében ébredt fel. Innen az oláhok *Pitestibe* hurcolták, ahonnan csapataink szabadították meg a fogságból.

Schiller terhelő vallomása után az ügyészség a súlyosan kompromittált veszényi bírót igaztás büntetével vádolta meg. A törvényszéki tárgyaláson nagy meglepetést keltett a tanuk vallomása. A tanuk, nemhogy igazolták volna *Schiller*nek a bíróra vonatkozó állítását, hanem annak egyenesen ellene mondtak. Állításuk szerint a bíró az oláh uralom alatt a legkorrektebbül viselkedett, a magyarokon és szászokon — sokszor saját kárára is — segített. Az egyik tanu állítása szerint a bíró, hogy az oláh csapatokat a szászok nemzetiségét, illetőleg megtévessze, a szászokat oláh nemzeti viseletbe öltöztette és minden erejével azon volt, hogy a bajba jutott lakosságon segítsen. *Stancia Péter* tanu előadta, hogy mikor *Schiller* megkínzták, a megvádolt bíró jelen sem volt. Mindezek alapján a törvényszék figyelemmel volt arra, hogy *Schiller* halálfelelmeben, amit a nyomban való felakasztással történt fenyegetés keltett benne, mindenesetre olyan állapotban lehetett, hogy helyesen észlelni, észleleteit helyesen a valóságnak megfelelően előadni nem tudta — a bírót a vád alól felmentette.

A törvényszék felmentő ítélete ellen, az ügyész által beadott felelbezés folytán az ügy a kolozsvári ítélőtábla felelbeviteli tanácsa elé került. A felelbeviteli tanács *Nyiró Géza* elnöke alatt tegnap délelőtt tárgyalta ezt.

igyet. Targyalás után a felelősségi bíróság is elégtételt adott az ártatlanul megvádolt veszfény bíróknak, amennyiben a védőnek amaz előterjesztése után, hogy a panaszos valószínűleg hallucinált, a vád és következményei alól *mentette*.

Erna kisasszony

„kék róka.”

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapestről jelenti tudósítónk: A főkapitányságon nyomozás folyik a VII. kerületi előjárású elkövetett *hadiségély csalások* ügyében. Egy tisztviselő, Glasz Erna, követte el a visszaéléseket hamisított kifizetési könyvecskék alapján. A kár több mint 25000 korona. Glasz Ernának, a megtévelyedett tisztviselőnek egy kollegája Dominusz Olga észrevette társnőjének visszaéléseit és ettől kezdve rendszeresen zsarolta őt. Egy ízben kölesön kért tőle 80 koronát, amit Erna kisasszony azzal tagadott meg, hogy ninesen pénze.

— Nem igaz — mondotta erre Dominusz Olga — van neked pénzed, csak hogy azért 2-3 *szatendi tegyház jár*... Ezután megvárta az utcán Glasz Ernát és azzal fenyegette meg, ha nem ad neki 80 koronát, azonnal följelent a rendőrségen. Ilyen módon 600 koronánál többet zsarolt ki a tolvaj kolléganőjétől. A lopott és zsarolt pénzeket a két leány november óta egyenként vásárolt magának: 14 bluzt, száznál több selyemharisnyát és kék róka szőrmegallért a „kék róka” *premierjére*.

Amikor a csalásban már nagy összegek kerültek jártak, féltek, hogy fölfedezik a hiányt. Elmentek tehát egy Nagymező-utcai szállodába és ott szobát vettek ki, hogy a hamisított kifizetési könyveket elégecsék. Azonban oly gyanúsán viselkedtek, hogy a személyzet *rendőrt* hívott, aki bekísérte őket. A hölgyek később a lakásukon el is égítették a hamis könyveket, ekkor azonban már le voltak leplezve és ma mindkettőjüket *letartóztatták*. Akik a hamisított könyvekkel a hadiségélyeket felvetik, azok ellen is folyamatba tették az eljárást.

TANÜGY

Az aradi leánygimnázium.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától: —

Arad város ma tartott közgyűlésén Kovács Vince kulturtanácsnok bemutatta a m. k. vallás- és közoktatásügyi kormányzat leánygimnázium Aradon való felállítása tárgyában készült tervét. Mint jelentette az *Aradi Közlöny*, a nagyváradi tankerületi főigazgató intézeti előterjesztést a miniszterhez az aradi leánygimnázium tárgyában. A mai közgyűlés előzárta a tanács javaslatát és kimondotta, hogy megismerik az aradi leányiskolákhoz és annak keretében való leánygimnázium felállításához, viseli az összes költségeket is, csak az internátus létesítésére kéri től a kormányt. Ezzel kapcsolatban Kovács kulturtanácsnok terjesztette be a tanács javaslatát a Blau János és társainak tulajdonát képező ingatlan megvétele tárgyában. Az ingatlan 900 négyzetföld és 40000 koronába kerül, iskolák létesítésének céljára kiválóan alkalmas.

Adler Andor törvényhatósági bizottsági tag szólalt föl e tárgyban hosszabban. Fejtette, hogy a közgyűlést ismét tait *accomplish* elvérték és utalozik az ilyen eljárás ellen azoknak az adóztató polgároknak nevében, akiknek bizalmából ők a közgyűlési teremben helyet foglalnak és akiknek érdekeit képviselik.

Faragó Rezső, Just Ferenc, Nachtnébel Ödön, Máték Lajos dr. hozzászólása után Kintzig János főispán a törvény értelmében bevszerint szavazást rendelt el a telek megvásárlására vonatkozólag. Ennek folyamán a közgyűlés Faragó Rezső törvényhatósági bizottsági tag egy szavazatával szemben a tanács javaslatát elfogadta.

H I R E K.

Március 15.

Meghívás!

Arad város közönsége a mostani nehéz viszonyok közepette is hálaival, a haza és szabadságszeretet meleg érzetével emlékezik az 1848. március 15-én kivított eseményekre.

Most a súlyos megpróbáltatások idejében minden magyar lélek érzi a márciusi ifjuság eszméinek a nemzet életére, erejére való áldásos voltát.

Az örök életű évforduló alkalmából 1. évi március hó 15-én délelőtt 11 órakor a közmevelődési palota nagytermében nemzeti ünnepélyt rendezünk, melyre Arad sz. kir. város, Arad vármegye összes köz- és magánhivatalok tisztviselőit, az iskolák tanárait, tanítóit, tanulóit, az összes egyesületek és testületek tagjait, valamint Arad város hazafias érzésű közönségét tisztelettel meghívom.

Varjassy Lajos,
polgármester.

Az ünnepély sorrendje:

1. „Talpra magyar” ének, Szántó Péter tanár vezénylete mellett előadja a ferencvárosi polg. iskola 200 tanulója.
2. „Márciusi Dal”. Írta: Csécsi Imre, szavalja: Barics Gyula, az aradi nemzeti színház művésze.
3. „Ünnepi beszéd”. Elmondja: Barna János dr. főreáliskolai tanár.
4. Erkel Ferenc „Névtelen Hősök” c. operájának Románia Gellér Pál színházi karmester zongorakíséréte mellett éneklő: Z.-né Várady Margit urnó, az aradi nemzeti színház művésznője.
5. „Sikolt a harci sip”, „Csatadal”, éneklő a diákok.

Uj hírlaprendelet.

Az Ujságpapír-Központ végrehajtó-bizottsága a 940—1917. M. E. számú kormányrendelet alapján további intézkedésig a rendeletben megállapított legnagyobb napi oldalterjedelemnek a következőképen való csökkentését rendelte el:

Azok a lapok, melyeknek évi előfizetési ára 18 koronánál kevesebb, hétköznapon 4 oldal és vasár- és ünnepnapon 4 oldal terjedelemben,

melyeknek évi előfizetési ára 18 korona vagy több, de 20 koronánál kevesebb, hétköznapon 4 oldal, vasár- és ünnepnapon 6 oldal terjedelemben,

melyeknek előfizetési ára 20 korona, vagy több, de 24 koronánál kevesebb, hétköznapon 6 oldal, vasár- és ünnepnapon 8 oldal terjedelemben,

melyeknek előfizetési ára 24 korona, vagy több, de 28 koronánál kevesebb, hétköznapon 8 oldal, vasár- és ünnepnapon 10 oldal terjedelemben,

melyeknek előfizetési ára 28 korona, vagy több, de 36 koronánál kevesebb, hétköznapon 8 oldal, vasár- és ünnepnapon 12 oldal terjedelemben,

melyeknek előfizetési ára 36 korona, vagy több, de 38 koronánál kevesebb, (Ebbe a kategóriába tartozik az *Aradi Közlöny is*.) hétköznapon 12 oldal, vasár- és ünnepnapon 14 oldal terjedelemben,

melyeknek előfizetési ára 38 korona, vagy több, hétköznapon 12 oldal, vasár- és ünnepnapon 16 oldal terjedelemben jelenhetnek meg.

Budapest, 1917. március 14-én.

Agai Béla dr. elnök.

Vigyázat!

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A belügyminiszter rendeletben hívja, fel a hatóságok és a közönség figyelmét, hogy az ország termése idegen államok ügynökei által veszélyeztetve van.

Fegyveres erőknök megbénítása céljából ezek a *betakarított terményt és az életmiser készleteket föl akarják gyujtani*, a szarvasmarhákat, sertéseket és egyéb állat állományt pedig *takonykórral oltják be*. A tüzet kis üvegesékekkel idézik elő, amelyeknek tartalma, ha gyúlékony anyagok mellé helyezik el, lángra lobbantja azokat.

A kutakba, itatókba takonykórbacillusokat csempésznek fehér tabletákban, amelyek kisebbek az aspirinnél. Ezekhez nem szabad pusztán kézzel hozzá nyulni. Aki ilyen dolgot észrevesz, — figyelmeztet a belügyminiszter, — azonnal tegyen jelentést, mert különben bünpártolásért 5-20 esztendei súlyos börtönnel sújtják.

— Vaskoronarend Eckhardt Istvánnak. A hivatalos lap közölte a következőket: „Ő császári és apostoli királyi Felsége méltóztatott legkegyelmesebben adományozni a vaskoronarend 3. osztályát a hadiékítménnyel és a kardokkal díjmentesen Eckhardt Istvánnak, az ellenség előtt elesett 33. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagynak.” A ritka királyi elismerés — főhadnagyk csak hősi önfeláldozásuk árán kaphják meg — olyan vitéz katona en l két dícsőíti, akit nemcsak a hősiesség és vitézség példája képen fog halás kegyelettel tisztelni ezrede, de akinek elmúlását az aradi társadalom is őszintén gyászolja. Az ő hősi halálával megnyilatkozó uralkodói kegy a hadsereg történetében ragyogó lapra írt dícsőséget sugároz be.

— Arad támogatása a honvédelmi miniszternek. Arad város törvényhatósága ma délután 4 órakor tartotta rendes havi közgyűlését Kintzig János főispán elnöklése alatt. Mianán a polgármester havi jelentését Zubor Andor főjegyző terjesztett elő bemutatta Szurmay Sándor altábornagy honvédelmi miniszterre való kinevezése alkalmával a törvényhatósághoz intézett leiratot. A törvényhatósági bizottság elhatározta, hogy Szurmay honvédelmi miniszterre kinevezését tudomásul veszi, a minisztert *üdvözl*i és kilátásba helyezi számára a törvényhatóság támogatását.

— A fogarasi kaszinó kizárta tagjai közül a renegátokat. Fogarasi tudósítónk írja: A fogarasi kaszinó I. hó 4-én tartotta az invázió után első közgyűlését Harmath Jenő dr. járásbíró, alelnök elnöklése alatt. Az invázió, továbbá a tagok nagyrészenek katonai szolgálatra bevonulása a kaszinó fennállását kétséssé tette. A tagok itthon levő része, hogy a város intelligens társadalmának egyetlen szervét, a kaszinót megmentse, önkéntes adakozással azonnal 3000 koronát gyűjtött össze. A közgyűlés az ellenséggel önként távozott Pertia Titusz dr., Pandrea Liviusz dr., Pralea Viktor dr. és Kodrea György tagokat a tagok sorából törölte.

— Drágább kenyér, olcsóbb hus. Berlinből jelentik: *patoczk*i a német élelmiszeri diktátor ma intervjut adott egy magyar újságírónak. Németországban a kenyér árát kissé alacsonyban, a marha árakat kissé magasban tartják.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Menekül az angol nagykövetség Pétervárról.

Stockholm. A pétervári zavargásoknál a tömeg különösen Anglia ellen foglalt állást. Az angol nagykövetség előtt nagy zavargások voltak és a nagykövetségi épület számos ablakát beverték. Több mint ezer főnyi tömeg a nagykövet feleségének raktára előtt gyülekezett, ahová ledi Buchanan a fronton levő katonák részére angol ajándékokat helyezett el. A raktár személyzetének a tömeg elől menekülnie kellett és ezután a raktárt teljesen szétrombolták. A raktárban talált kötözőszerkeket az utcára vitték és ott elégették.

Az ország többi részéről is nyugtalanító hírek érkeznek. A Volga menti kormányzóságban számos malma felgyújtottak, különösen azokat, melyek mellett gabona raktárak is voltak. A buzuluszki kerületben az összes malmokat felgyújtották. A kárt több százmillió pudra becsülik.

Stockholmi jelentések szerint a forradalmárok a Néva vasuti hidját, amely összeköti a finn vasutakat az orosz vasutakkal, légberöpitették. Azok az utasok, akik Oroszországból érkeznek Stockholmba, elmondják, hogy a forradalmi hangulat még mindig tart. Az utcák legnagyobb részén gépfegyverek vannak felállítva. A katonák vonakodtak a lakosságra löni. Hír szerint az angol nagykövetség minden előkészületet megtett arra, hogy más városba meneküljön. Hír szerint Helsingforsban már lakást is vettek a nagykövetség számára.

Zürich. A Duma épületében tartott házkutatás fontos okiratokat adott a kormány kezébe, amelynek alapján a kormány a dumát elnapoltatta.

Tizenhét дума tagot le is tartóztattak, és azt hiszik, hogy további letartóztatások várhatók. Az összes entente követségek épületeit rendőrök őrzik.

Stockholm. Felhivatalos jelentések szerint a Minszk kormányzóságban is nagy óhség uralkodik és ennek folytán itt is óriási zavargások voltak. A kormányzó kénytelen volt a legszigorubbán fellépni a tömeggel szemben. A pétervári térparancsnok a főhadiszállásra utazott. Ahhoz, hogy valaki Pétervárról elutazhasson katonai engedély kell.

Stockholm. Vasárnap a délnyugati svéd partokon a Kattegattnál Laholm kikötőben borzalmas szerencsétlenség történt, melynek méreteit eddig nem lehetett kideríteni. Egy egész jéghegy hirtelen mozgásba jött, s elvált a parttól és a nyílt tenger felé kezdett uszni. Pár perc múlva rettenetes vihar keletkezett, mely gyorsan vitte a jéghegyet a tenger felé. A jéghegyen igen sok halász és legalább száz ember volt, akik észrevették, hogy a jéghegy hirtelen elszakadt a parttól és fokozott gyorsasággal rohan a nyílt tenger felé, de nem tudtak magukon segíteni. A vihar miatt a parttól szintén nem kezdték meg a mentést. Másnap reggel svéd hadihajók parancsot kaptak, hogy keressék fel a jéghegyet. Közben azonban megint vihar keletkezett, úgy, hogy most attól féltek, hogy csak halottakat fognak találni. Egyelőre további részletek hiányoznak.

Budapest. Politikai körökben mondják, hogy Tisza István pénteken a koncentrációs kabinetéről fog nyilatkozni. Együttal felszólítja az ellenzéket, hogy a jelenlegi vitát, mely a parlamenti ildomosság határait túllépi, fejezzék be.

málták. Ennek következtében a disznók evés dolgában versenytársai lettek az embernek, mert a gazdák túlzottan nagy gondot fordítanak a hizlalásukra. A gabona és burgonyárákat emelni, a sertésárakat csökkenteni kell. A marhaállomány csökkenésének a magas árak az egyik okozója. A német és osztrák-magyar birodalmaknak van gazdasági kitarításuk és ha jó lesz a termés, valószínűleg föl fogják emelni az ellátmányokat. Az élelmezési hivataloknak a szövetségeseknél szoros nexusban kell lenniük egymással, hogy ahol lehetséges, egyforma eljárást követhessenek.

— **A szappangyáros sorozása.** A sorozási csalásokat elkövetett galíciaiak ügyében ma letartóztatták Stern Ferenc 21 éves egyént, aki Lipsitz Salamon fehértói szappangyáros helyett 1000 koronáért állott sör alá. A letartóztatott 70 gyanús galíciai közül 35-ről kiderült, hogy nem voltak sorozáson. Ezeket azonnal átkísérték a katonai ügyosztályhoz.

— **Előadás.** Az Összetartás szabadkőműves-páholy vasárnap délután 4 és fél órakor a városháza dísztermében tartja ez évi első nyilvános felolvasását. A belépés díjtalan és ezután is tisztelettel meghívja arra Arad város közönségét a rendező szabadkőműves-páholy. Előadó: Deutsch Andor aradi gazdálkodó. Az előadás tárgya: A mezőgazdasági többtermelés és ennek kapcsán a város földjén való okszerű gazdálkodás.

— **Szünet a csomagfelvételeiben.** Csomagtorlás miatt további intézkedésig csütörtöki napokon csomagok és kézi darabok felvétele felsőbb rendelethez beszünttetett, kivéve a szükséges csomagok élesztő, vetőmag és készpénzküldeményeket.

— **A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli,** hogy az árufelvételt Wien, Pozsony, Gönyű, Győr és Budapest állomások egymásközi forgalmában 1917. március hó 15-ével megnyitja. Vasuti állomásokra rendelt küldemények további intézkedésig szállításra nem fogadtatnak el.

— **A kiadóhivatal üzenete.** A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentésbe ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előzető panasz.

— **Könnyű munka a nagymosás,** ha a szab Aerowash légnymásu mosógéppel végezzük. Sokkal kevesebb fát, szappant és időt igényel, amellott a fehérnemű sokkal szebb és tisztább, mintha kézzel mossuk. Gyakorlati bemutatás minden csütörtök délután 4 órakor Magyar Ferenc gazdasági gép- és műszaki üzletében, Arad, Zrínyi-uta 6. Főraktár: Aerowash mosógép-vállalat, Budapest, VII., Erzsébet-körut 35. A gép ára 24 korona. 851

— Cukrosomagoló és papírzacskók Kerpelnél. 901

Negyvennyolcezer tonna elsüllyesztése.

(Wilson már nem hisz a békében.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Wolff-ügynökség jelenti: Tengeralttjáróink újabban 17 gőzöst, 2 vitorlást és 3 halászhajót süllyesztettek el, összesen 48,540 brutto regiszter tonnatartalommal. Egyik tengeralttjáróink ezenkívül elsüllyesztett egy ellenséges kiscirkálót, amelynek három ferde kéménye volt, továbbá egy Q 27 jelzésű tengeralttjáró kelepecének berendezett hajót. Az utóbbiról egy hadnagyot és fedélzeti tisztet és négy közembert foglyul ejtettünk, akik közül az egyik súlyosan megsebesült.

Kaga. A Wolff-ügynökség levelezőjének értesülése szerint az angol admirális sürgős tanácskozássra hívta össze a hajózási kamarát. A kereskedelmi hajók fölfegyverzése az angol admirálisnál nehéz helyzetbe hozta, mert nem tudnak annyi ágyúhoz jutni, hogy az összes követelményeknek megfelelően. Amerika nem teljesítheti a rendelkezéseket, mert szüksége van a saját hajóinak fölfegyverzésére a gyors tüzelő ágyúkra. A kormány minden ilyen elkészült, vagy készülő gyártmányt visszatart.

Frankfurt. Baseltől jelentik, hogy newyorki jelentések szerint több fölfegyverzett amerikai gőzös nyolc napon belül elhagyja Amerikát és tízennégy nap múlva eléri a hadizónát. A hajók kapitányai levelet kaptak, mely megadja a szükséges instrukciókat. Nagy mozgás szabadságot kaptak, hogy hogyan viselkedjenek, ha találkoznak egy buvárhajóval.

Peking. Router-jelentés: A szenátus 158 szavazattal 37 ellenében megszavazta a kormány politikáját, mely szerint Kína a diplomáciai viszonyt megszakítja Németországgal.

Orosz jelentés

Bagdad elfoglalásáról.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Német tengerészeti repülők március 12-én bombákat dobtak a Bisrri osztaghoz tartozó orosz torpedórombolókra, melyek Konstanz felé haladtak. Az elől és hátsó részükön két találatot figyeltünk meg. — Tengerészeti vezérkar főnöke.

Stockholm. A legutóbbi kisázsiai harcokról az orosz vezérkar a következő hivatalos jelentésben számol be: Mezopotámiában szoros érintkezésbe vagyunk az ellenséggel Bagdadtól délre. 13-án éjjel az ellenség kiürítette egész árokvonalát és azóta állandóan sarkukban voltunk. Ezután általános előrehaladás következett a Tigris mindkét partján. Napfelkeltekor megszálltuk a pályaudvart. Csakély ellenállás után elfoglaltuk Kadinhámit. 108 foglyot ejtettünk. Ágyunaszádaink részt vettek az ütközetben. A törökök február 28-án kiürítették Bagdadot és minden értékes dolgot elpusztítottak, mielőtt eltávoztak volna. Zsákmányunk ennek ellenére is jelentős. A városban ötszáz sebesült jutott kezünkre és ezenkívül két-háromszáz halottat vesztettek a törökök. A Tigris balpartján 300 foglyot ejtettünk.

FOG- kővek, aranybél, piatna, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevé válnak porcellánból.

FOG- szorokák, kidak, egész kocsorok szápadlás nélküli aranyból, piatnából vagy porcellánból.

FOG- kővek eltávolítása, foga fehérítése és hibás fogakból állakozás, valamint fájatása.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárati Eötvös-utca 17. Telefon 757. száma.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* **Nordisk-sorozat I. az Urániában.** Hermann Bangnek a kiváló írók „Mihael” című világhíres regénye nyomán a Nordisk-Films Comp. egy csodálatosan finom, mesteri házzal készített, melyet a Dindal-sorozatba osztott be. Maga ez a tény jelenti azt, hogy egy kiváló művészi attrakcióval van dolgunk. És megállapíthatjuk a budapesti kritikákból azt, hogy milyen ritka művészi együttese a kiváló filmgyártók dolgozik ebben a képen és olyan tökéletes összejáratást mutat, melyhez hasonló filmen egyáltalában nem láttunk. Lili Beck és Lars Hanson a darab lényegéről, mind a kettő a Nordisk márkának elismert kiváló művészei. A film kiállítása pedig a leg-tökéletesebb és a legszebb, mert a gyár is értebb, hogy az ilyen képet csak is ilyen körülmények között lehet előhozni. A színház igazán finom érzékű közönségének alkalma lesz ismét elsőrangú művészi felvételekben és játékokban gyönyörködni, a színház pedig jóval érzésével gondol arra, hogy ismételtetve előadások képeit művészi színi-alkotások, szenzációs társadalmi dráma, az Uránia legkiválóbbi szenzációja.

* **Nordisk-dráma az Apollóban.** Az Apolló-színház e héten már a második Nordisk-műsort mutatja be. A két műsor közül a jobbat hagyta hátra az Apolló igazgatósága. Az Örvény című dráma olyan nagykonceptű, érdekfeszítő és művészi még a híres Nordisk-filmgyártó is ritkán látunk. A szerelem szenvedélye mozgatórugója a reális drámának. Egy szép asszony csodálóját szállnak szembe egymással a kiváló férfiak a vívják a szerelem élet-halál harcát. Viharos események zajlanak az asszony körül, aki ellentét minden kísértésnek a hitet bírja mellett, aki letiporja ellenfeleit, de a nagy becsületén is sebet ejt az asszonyt virott kárhozalom, de kitartást, reményt nyújt felesége ígérete, hogy hűségesen vár rá érve elkövetett bűnének vezekléséig. Az érzésekben gazdag Nordisk-dramán kívül Teddyt, a mozgóképek kedveseit látjuk egy kacagató bohózatban. Amennyire szíveskedjék a dráma film, amennyire derült kedvű humoros történet. A sikerrel bemutatott új műsor még csütörtökön megy.

AZ ARADI KOZLONY

már a ma reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkioszkokban és dohányüzletekben is. Egyes szám ára 12 fillér.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Arad, március 15-én, csütörtökön

Kárpáthy Zoltán. Sajnátok.

Kezdete 7 órakor.

A színházvezetőt jelölt Rudnyánszky Endre távollétében: **Stauber József.**

NYILTÉR.

(Az ezen rovart alatti közzétettéket csak vállalunk felelősséget.)

APOLLO SZÍNHÁZ.

Március 15., csütörtökön

A Nordisk Films Compagni szenzációs felvétele.

Örvény

Társadalmi dráma 3 felvonásban.

Az előadások 11,5, 11,7 és 11,9 órakor kezdődnek és nem folytatólagosak.

Jegyek előre válthatók d. e. fél 11-12 óráig a pénztárnál.

Kérelem!

A szén és munkaerő hiány az üveg-és porcellángyárakat is abba a helyzetbe jutatta, hogy a szállítási kötelezettségeinek megfelelni nem tudnak, mindezekért kérjük a nagyrészt közönséget, sziveskedjenek üvegeiket és tégelyeiket gyógyszerárainkba visszaküldeni, hol is azokat negységának megfelelő áron vesszük át.

Ugy az üvegeket, mint a tégelyeket nátriumhydroxiddal főzetnek ki és teljes sterilizáció után vétetnek használatba.

Tisztelettel **Földes Kelemen, Hehs Vilmos** gyógyszerészek.

1069

Meghívás

a Pesti magyar kereskedelmi bank 75-ik rendes közgyűlésére,

mely 1917. évi március hó 26-án, d. e. 4 órakor a bank ülés-teremben (Budapest, V., Fűrdő-utca 2.) fog megtartatni.

Napirend: 1. Az igazgatóság jelentése. 2. A felügyelőbizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása iránti határozathozatal. 3. Indítvány a bank 75 éves fennállásának megünneplése tárgyában. 4. A nyugdíjalapra vonatkozó előterjesztések. 5. Az alapszabályok 80., 67., 69., 71. §§-ának megváltoztatása. 6. Igazgatósági választások. 7. A felügyelőbizottság választása.

Az alapszabályok 18., 19., 20. és 21. §§-ai értelmében minden részvényesek, kik részvényeiket 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az ezen meghívásban megjelölt helyek egyikén leteszik, jogosítva vannak a közgyűlésen részvételre. Azonban szavazásra csak azon részvényesek jogosítanak fel, melyek a közgyűlést megelőzőleg három hónapban a bank könyveiben a lejáró névére vannak írva. Minden részvényes meghatalmazott által is képviselhető magát, kinek azonban szintén szavazóképes részvényesnek kell lennie. A részvényesek tehát szelvényekkel együtt az alapszabályok 18. §-a értelmében folyó évi március 23-ig az alant felsorolt helyek egyikén tessék be:

Budapest a bank értékpapír-pénztárnál, Aradon, Brassóban, Eszéken, Fiumán, Nagykanizsán, Nagyszombatban, Nagyváradon, Sopronban, Újpesten, Újvidéken a bank Cokjainál, Belgrádban a bank Irpendentiségénél, Debrecenben az A. B. I. D. Takarékpénztár Debrecenben, Kassán a Kassai Jelzálogbank r. t.-nél, Kolozsváron az Erdélyi bank és Takarékpénztár r. t.-nél, Lugoson a Kereskedelmi bank r. t.-nél, Marosvásárhelyen a Marosvásárhelyi bank és Takarékpénztár r. t.-nél, Miskolcon a Borsód-Miskolci Hitelbanknál, Pozsonyban a Pozsonyi Államias Takarékpénztárnál, Szerajevóban a Szab. bonyak-hercegovinai agrár-és kereskedelmi banknál, Szegeden a May R. Miksa cég-nél, Temesvárott a Délmagyarországi kereskedelmi és gazdasági bank r. t.-nél, hol is az 1875. évi XXXVII. t. c. 198. §-a és az alapszabályok 45. §-a értelmében az átvizsgált évi mérleg a közgyűlés előtt átvetendő. Budapest, 1917. március havában.

Az igazgatóság.

(Küldemény nem díjazott.)

Makói hagyma,

dughagyma, fokhagyma, fekete hagyma, mag, petrezselyem, sárgarépa, pasternák, zeller, paradicsom, úzorka, vöröshagyma, gomba, mogyoró, tojás. Kivétel nagyobb tételekben Makóról, előre rendelve kisebb tételekben Aradról.

Stearin és Paraffin gyertya

nagy választékban, olcsóbb mint bárhol, Cigaretta hüvely és finom olajkrem. Naponként friss

Élőhalak.

A vasút 80%-os fuvardíj emelése dacára, a halak kilóját csak 50 fillérrel emeltem. Szíves pártfogást kér

Luttvák József

Asztalos Sándor-utca 8. 1065

Lapkihordópar felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

737

Kifutó fiu felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

ECETSÁV

Garantált 66% vegyileg tiszta, élelmiszeri célokra, prima svéd áru, 800 grammos üvegekben, á 12 K, mely megfelel 25 liter kellemes ízű asztali ecet készítéséhez.

Kávé

konzerv cukorral, mely a legfinomabb szemekávé legjobb kávépótléktól és tiszta cukorból lesz előállítva, 1 kg. megfelel 60 adag izletes kávénak á 0.2 liter.

Pörkölt kávé

Ceylon és Cuba keverék kilója 11 K, küld utánvét mellett.

Beck Testvérek

Arad, Teleky-utca 20. szám.

**7 láb hosszú hasított
tölgyfa
szőlőkaró
kapható** 1612

Oravetz Miklós

fakereskedőnél,

Alsó-Marospart-sor 24.

Női cipő.

Amerikai forma! Valódi bőr!

Chewraux fűzős magasszaru K 48
Box gombos magasszaru . . K 50
Chewraux fűzős fél . . . . . K 44

vidékre utánvétel mellett kapható 1710

SCHWARTZ cégnél

Arad, Ferray-utca 3.

Meg nem felelő vissza vétetik. Vi-
szont elárúsítóknak 10% engedmény

**Raffiát
pótló**

szőlőkötözésre kiválóan alkalmas
elsőrendű svéd papir-
ból készült fonalat gyárt a

„HUNGARIA“

aradi pamutárugyár r. t.

Büntázott ajánlatok készséggel kül-
detnek. 1451

Viszketegséget

rúht, sömört legbiztosabban
elűzi a **Barna zsír.**
Kis tégely K 1.00. vagy teregy
K 3.—, családi adag K 9.—,
utasítással rendelhető: Dr. Flosch
E. «Korona» győdegytárból, Győr.

Földbirtokosoknak

35 évre 4% kamat 90 arfo-
lyam,
50 évre 5% kamat 1% törlesz-
tes teljes árfolyam,
63 évre 4% kamat 0.85% tör-
lesztés 94% árfolyam
mellett, továbbá

aradi és békecsesahai házakra
50 évre 5% kamat, 1% tör-
lesztés 98 arfoilyam mellett tör-
lesztéses kölcsönöket folyósítat
és birtokparcellázásokat elváll-
lalja és gyorsan keresztül vezeti a
Budapesti Kölcsházavezető
és Parcellázó Reszvénytársaság
Budapest, VIII., Konyérmező u. 6.
Aradi megbízottunk: Bonyhádi
József ur, Kapa-u. 47., d. u. 2-1-ig.
781

Műlgyek, urak figyelmébe!

Már megérkeztek a legújabb
modell tagál női és leányka formák.
Szalmakalapokban nagy választék. Férfi kemény és
puha nyulszőr kalapokban nagy raktár. —
Női tagál vagy szalmakalapoknak átvarrását és festését a leg-
újabb modell után elvállalom. 1791

Tisztelettel

Bittenbinder Konrád

Első aradi villanyerőre berendezett kalapgyártás
Deák Ferenc-utca 42. sz. Fehér Kereszttel szemben.

Válogatott

körichasábfát, körispallót, rönköt,
szilfapallót, rönköt 18 em. — 22-ig,
száraz vagy félszáraz állapotban,
minden mennyiségben veszek. 1745

Ajánlatokat ker

Schamberger faárugyár, Arad.

IRÓGÉPEK,

számoló-, sokszorosító- és diktáló gépek, valamint ezekhez
: minden helyiségnek :
(szalag, carbonpapír, sokszorosító- vicsalap és festék, sokszorosítópapír, stb. stb.)
csakis elsőrendű minőségben való eladása.

Internationalis javító-műhely

minden néven nevezendő mechanikai gépekre
— szakszerű vezetés mellett — berendezve.

Allandó gyors- és gépiró-iskola.
Írásmunkák, sokszorosítások vállalása.

ZIFFER és HOLLÓ cégnél

ARADON, a főpostával szemben. 371

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik.

**Legfájdalmasabb
tyukszemétől**

Is három nap alatt mindenki
megszabadul a Hájós-tőle ANA-
GALLIN használatával. Ke-
zelése igen egyszerű, nem pisz-
kít, nem ragadós. A beszerzés
nél vigyázni kell az ANAGAL-
LIN szóra. Ára használati utá-
sítással 1 korona.

**gyógyfőzék fogaknál
nyerés**

Doré fogpaszta

használatával. Nem károsítja a
szájnyelvet és a fogakat, hanem
igen kellemes. Ára egy porcelán-
szelencének 80 fillér.

Bentli szernek kizárólagos készítője és elosztója né
raktára:

HAJÓS ÁRPAD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 29. (Bonyhádi
szemben.)

DURATING!

törvényesen védett vegyi szer,
amely a kőzetek, kőanyagok,
egyenruhák, szövetek, stb. me-
nák, reverendákon stb. meztelenítő
erővel radikálisan eltávolítja.

Kapható:

Schäffer Hofmann

Arad, Andrassy-tér. Magyaror-
szág kizárólagos képviselője
1—, 1.50, 2— koronás üvegek-
ben. 627

**Viszonteladók
figyelmébe!**

Chocoládák, csokoládé-
bonbonok és cukorka árak
lezerakata: 431

Gábor Miklós

Arad,
Andrassy-tér 18. Szalag-u. sarok.
Helyi és vidéki telefon: 19-59.

Szálka

tűzifa

waggonokból készült, monostori szőlő-
társa kapható

Körösvölgyi 1033

Pálfiak utca

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 65.

**Felter Teréz
kozmetikai intézete
Ferray-utca 4. szám.**

Legmodernebb szépségápolás. Szép-
lős, májcsinos, mitosszerűs, pattanásos
arcot szépé, ráncos, öregedő arcol
újraéleszt. Szemöldököt, hajszála-
kat végleg eltávolít. Vörös orr s
kezelése, arcbőrápolás, haj-
ápolás. Aromás szappanos bür-
letben. Szereket az élethosszig tartó
is. Fogadok 2—12-ig, 2—6-ig, hi-
vatlanoknál és kintlévők alkalmá-
hoz esti órákban is. 527

Felter Teréz,
Arad, Ferray-utca 4. szám, 1. em.

Üosta, használt

ólomcsöveket

és egyéb

öntárgyakat
megvételre kerestek.

Aradi nyoma részvénytársaság.

